ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 55 (7963)
МАРТЫН 3
СУББОТО
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

СССР-эй экономическа гол зорилгые—бүтээн гаргагдаһан продукциин хүн бүхэндэ хүртэсын талаар эгээн хүгжэнги капиталистическэ оронуудые хүсэхэ ба ахижа гараха хэрэгые түүхэтэ богонихон болзор соо амгалан ёһоной экономическа мүрысөөгөөр шиидхэхын тула шухала бүхы арга нүхэсэл мүнөө Советскэ орондо бии гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд тоолоно.

(СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдһээ).

Барилгын модо, шулуу элбэг ехээр бэлдэхэ, зөөхэ

итын малажалые саашадань зөөхэ шухала зорилго зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдээр ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй табигдаа.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар, шалан дүүргэхын тулада бухэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхажуугаар бүхы малаа зохид типовой байраар хангаха хэрэгтэй болоно. Энэ талаар һүүлэй үүдтэ манайшье республика доилээд хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Теэд юрэнхы дээрэ колхозуунай ниитын адуу мал хуушан эй, уйтан типовой бэшэ байдта гол түлөө байһаар лэ байна. Типовой байрануудай хомор дээ малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэрийе механизацилгада һаад болуулагдана. Мүн гүүртэ, отара дээрэ малшадай байха гэрнүүд муугаар түхеэрэгдэһэн, хуусан байха юм. Тарянажал баһал иимэрхүү байдал үзэгдэнэ. Типовой ехэ складууд, овоощ хартаабха хадагалха байратон хомор. Тиин олохон колхозуудта типовой һайн клуб, правлени, хүүгэдэй ясли гэхэ мэтын шухала барилганууд хэгдээгүй байна.

Колхозуудта барилгын хүдэлмэри иимэ ехэ гээгдэлые саашадаа тэсэхын аргагүй. Тиимэһээ зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэл—1956 онһоо эхилжэ, манай республикын колхозууд барилгын хүдэлмэрийе үргэн далайсатайгаар ябуулха зэргэтэй. Энэ зорилтые амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжо аймаг, колхоз бүхэндэ бии. Барилгын модон, шулуун, хирпиисэ, шабар гэхэ мэтын зүйлнүүд хязгааргүй элбэг. Барилгын хүдэлмэрийе механизацилхашье арга боломжо бии.

Мүнөө үедэ республикымнай колхозуудта барилгын модо, шулуу бэлдэхэ, зөөхэ һара үнгэргэгдэжэ байна. Энэ хадаа угаа шухала хүдэлмэри, колхозуудай нэгэниинь болоно. Юуб гэхэдэ, һайн шанартай барилгын модо гансахан лэ энэ үедэ бэлдэгдэхэ болохо юм.

Тэрэнэй хамта, имагтал мүнөөл болотор саһанай үшөө хайлаадүйдэ, шанын харгыгаар барилгын модо, шулуу эрхэ бэшэ зөөжэ абаха хэрэгтэй. Мүнөө үедэ ямаршье ажалгүй, хабаадалгагүй хүнүүд колхозуудта байх ёһогүй байна. Мүн МТС-үүдтэ барилгын хүдэлмэри гол түлэб оногдожэ, энэ хэрэгтэ яһала олон механизаторнуудые, тракторнуудые абаха арга бии болоно.

Энэ байдалые зүбөөр хэрэглэжэ, барилгын модо, шулуу элбэг ехээр бэлдэжэ, зөөжэ байһан колхозууд бии. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай колхозууд энэ хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдана. Мүнөө тус аймагай колхозууд 21 мянган кубометр барилгын модо бэлдээд, 14 мянган кубометрыень зөөһэн байна. Тиин модо бэлдэхэ жэлэйнгээ түсэбые мянган кубометрээр үлүүлэн дүүргэжэ. Мүн арба холо гаран мянган кубометр барилгын шулуун бэлдэгдээд, зөөгдэжэ байна.

Теэд түнхэнэйхид энээгээрээ һанаатаа амарнагүй. Тэдэнэр республика дотор соносхогдоһон һарын туршада түсэбһөө гадуур 18 мянган кубометр барилгын модо отолхо уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Мүнөө энэ хүдэлмэридэ 400 гаран колхознигууд болон механизаторнууд, 26 автомашина, 230 гаран мори шарга, мүн тракторнууд табигданхай.

Барилгын модо бэлдэхэ түсэбөө мүн Кабанскын, Бичурын, Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд үлүүлэн дүүргэжэ байна.

Гэбэшье, энэ хүдэлмэри олохон аймагуудта хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Баунтын, Заиграйн, Кяхтын, Хэжэнгын аймагууд модо отолхо түсэбөө арайхан гэжэ 17—33 процент хүргөө, тэрэниие зөөхэ түсэбөө һаял эхилжэ байна. КПСС-эй обкомой бюрогой тогтоолоор соносхогдоһон һарын эхилһэнһээшье хойшо эдэ аймагуудта өөдтэй хубилалта болоогүй байшоо. Зэдын, Ториин ба бусад хэдэн аймагуудта шулуугаар олон барилга бүтээгдэхэ байбашье, тэдэниие бэлдэхэ, зөөхэ хүдэлмэри эхилээдүй байһаар. Кударын, Кяхтын аймагай колхозууд соносхогдоһон һарын түрүүшын арбан хоногто юушье хээгүй үнгэрөө.

Иимэ байдал юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, тус аймагуудай партийна, советскэ органууд, колхозуудай болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгые тоонгүй, тэрээндэ хайша хэрэгээр хандаһан байна бшуу. Имагтал энэ шалтагаанһаа боложо, мүнөө хүрэтэр модо отололго, зөөлгэдэ түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор колхознигуудые гаргаагүй, мори шарга болон тракторнуудые ехэ үсөөнөөр табиһан байна. Иимэ нобшо, харюусалгагүй ябадалые эрид усадхаха хэрэгтэй.

Республика дотор соносхогдоһон һарын хахадынь үнгэрбэ. Үлдэгшэ хахад һарада колхоз, МТС бүхэн бии хүсэеэ, техникэеэ энэ хүдэлмэридэ элсүүлжэ, модо, шулуу бэлдэхэ, зөөхэ түсэбөө эрхэбэшэ дүүргэхэ ёһотой. Тиимэһээ түрүү колхозуудай жэшээгээр энэ хүдэлмэри дээрэ олон тоото колхознигуудай, механизаторнуудай, албахаагшадай хабаадалгатайгаар воскреснигүүд үнгэргэгдэбэл һайшаалтай. Тиин барилгын модо, шулуу бэлдэжэ, зөөжэ байгшадай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

Партиин айкомууд болон аймгүйсэдкомууд, МТС-үүд, колхозуудай правлени болон партийна эхин организацинууд энэ шухала хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудые дары усадхажа, 1956 ондо хэгдэхэ барилганuудые модо, шулуугаар гүйсэд хангаха уялгатай.

Барилгын модо, шулуу бэлдэхэ, зөөхэ һарые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, партиин XX съездын Директивэнүүдтэ бодото харюу болгоё!

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улан-Удын педагогическа училищиин багшанарта БМАССР-эй һургуулинуудай Габьяата багша гэһэн хүндэтэ нэрээргэ олгохо тухай

Багшын ажалда хорин табан жэлэй туршада соо һайнаар хүдэлмэрилһыень дашарамдуулан, арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ габьяатай байһанай түлөө БМАССР-эй һургуулинуудай Габьяата багша гэһэн хүндэтэ нэрээргэ олгохо:

1. **Богданова** Анна Родионовнада—Улан-Удын педагогическа училищиин багша ба заочно һуралсалай талаар директорэй орлогшодо.

2. **Данилова** Екатерина Гавриловнада—Улан-Удын педагогическа училищиин багшада.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной мартын 2.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улан-Удын педагогическа училищиин багшанарые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Табин жэл соо һайнаар багшалһыень дашарамдуулан, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Чайванов** Александр Павловичые—БМАССР-эй һургуулинуудай Габьяата багша, Улан-Удын педагогическа училищиин багшые.

2. **Яцевилло** Екатерина Васильевнае—БМАССР-эй һургуулинуудай Габьяата багша, Улан-Удын педагогическа училищиин багшые.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной мартын 2.

Бурят-Монголой ажалшад бүхы советскэ арадтаяа хамта партиингаа XX съездын шиидхэбэриие үнэн зүрхэнһөө һайшаана

Ленинэй зааһан замаар

БАКУ, февралиин 29. (ТАСС). Социалистическэ экономикые саашадань хүгжөөлгэдэ, советскэ хүнүүдэй материальна ажана байдалые һайжаруулгада, наука, литература ба искусствые хүгжөөлтэдэ шэглүүлэгдэһэн, КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые Азербайджанай нефть абагшад халуунаар һайшаана.

Съездын хүдэлмэриин дүүргэлгэдэ зорюулагдаһан митингнүүд олзоборилгонуудта, заводууд, фабриканууд ба Бакугай эмхи зургаануудта болоно.

Сталинай нэрэмжэтэ нефть болбосоруулдаг заводой бүхы цехүүдтэ митингнүүд болобо. Эндэ нефть болбосоруулдаг түхеэрэлгын начальник К. Касумов иигэжэ хэлэбэ:

—Коммунистическэ партиин ба тэрэнэй Центральна Комитедэй хүтэлбэреэр советскэ арад гүрэнэй, ажахын ба культурна байгуулалтын бүхы һалбаринуудта элитэ ехэ амжалта туйлаа. Энэ ехэ хэрэгтэ манайшье оруулалтын бии байһанда бидэнэр омогорхонобди. Съездын боложо байһан үдэрнүүдтэ заводой коллектив иламгаяа үүсхэл оролдолготойгоор хүдэлмэрилөө. Предприятимнай 4 мянган тонно нефтепродуктнуудые нэмэжэ гаргаһан байна.

Ленинэй зааһан замаар манай ороной урагшаа дабшаха асари ехэ программа зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа съездын Директивэнүүд соо зохёогдонхой. Коммунистическэ партияа тойрон нягтаар жагсаһан советскэ арад энэ алдарта замаараа коммунизмын гэрэлтэ һайхан хяра оройнууд тээшэ дабшаха байна.

Заводой коллектив баталан абаһан резолюци соогоо КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые һайшаагаад, тэрэниие бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулха байһанаа мэдүүлээ.

Ленинскэ, Орджоникидзевскэ, Артемовско ба бусад районуудай нефть абагшад партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые халуунаар һайшааба.

Съездын материалнуудые ойлгуулна

ПЕТРОЗАВОДСК, февралиин 29. (ТАСС). Карело-Финскэ ССР-эй КП-гэй ЦК республиканска партийна активай дундаһаа олон элидхэлшэдые районуудта эльгээгээ. Тэдэнэр модо бэлэдхэгшэдэй, загаһашадай ба колхознигуудай дунда КПСС-эй XX съездын материалнуудые тайлбарилна.

Эдэ үдэрнүүдтэ городууд, районно центрнүүд ба хүдэлмэришэдэй тосхонуудта агитколлективүүд хүдэлмэреэ һайжаруулжа захалба. Сегежскэ леспромхоздо 40 агитаторнууд съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилжа эхилбэ. Леспромхозой управлениин техник-нормологшо Мария Васильева КПСС-эй ЦК-гэй тоосоото элидхэлээр хэдэн хөөрэлдөө модо бэлэдхэлэй түмэр-замай пунктын механизаторнуудай дунда үнгэргөө. Хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө тэрэ предприятиингаа ажабайдалһаа жэшээнүүдые хэрэглэнэ. Съездын боложо байһан үдэрнүүдтэ леспромхозой коллектив хоёр һарынгаа түсэбые болзорһоо зургаан сүүдхэ урид дүүргэһэн ба түсэбһөө гадуур 1000 кубометр модо тушааһан байна. Съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон сегежскэ модо бэлэдхэгшэд жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 12 мянган кубометр модо орондоо үгэхэ уялга абаа. Һаяхан леспромхоздо нээмэл партийна суглаан боложо, партиин XX съездын материалнуудые пропагандирювалха талаар коммунистнуудай зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Районуудай Культурын байшангуудай 20 агитбригаданууд агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулжа байна. Кировскэ түмэр замай управлениин партийна организаци линейнэ станцинуудай түмэрзамшадай дунда съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилхын тулада санашадай хоёр агитбригада эмхидхээ.

Механизаторнуудай үгэ

Партиин XX съезд табадахи табанжэлэй түсэбые бэелүүлхын түлөө советскэ арадай габьяата тэмсэлэй дүнгүүдые гаргаад, арадай ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань ехээр хүгжөөхэ асари ехэ зорилгонуудые табяа.

Съездын нэгэн дуугаар баталан абаһан Директивэнүүд дотор хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ горьтой ехэ зорилго табигдаба. Колхознигууд болон МТС-үүдэй механизаторнууд 1960 он хүрэтэр жэл бүри 11 миллиард пүүд ороохо таряа абадаг болохо байна. Иимэ ехэ зорилгые нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхэ байһанаа хүдөөгэй ажалшад найдамтайгаар мэдүүлнэ.

Съездын хүдэлмэреэ дүүргэһэндэ зорюулагдаһан митинг һаяхан манай МТС-тэ болоо. Митинг дээрэ үгэ хэлэһэн механизаторнууд съездын Директивэнүүдые бүримүһэн һайшааха зуураа, зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ арга боломжо тухайгаа хэлсэбэ. МТС-эй механизаторнууд шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө эхилэн партиин XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ, тракторнуудые заһабарилха түсэбөө болзорһоонь хахад һара урид дүүргэв. Энэ мүрысөөндэ хэдэн олон механизаторнууд эрхим ажалаараа шалгараа. Коммунист Рагозинскиин хүтэлбэрилдэг радиатор заһабарилгын үзелда ажалладаг механизаторнууд үдэр бүриингөө даалгабариие 250 процент дүүргэнэ.

Директивэнүүдээр урмашан зоригжоһон манай механизаторнууд ороохо таряанай ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абана. Механизаторнууд комбайнуудые апрелиин 15 болотор заһабарилжа дүүргэхэ, хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха гэһэн социалистическэ шэнэ уялга абаа. Энэ уялгаяа механизаторнууд бэелүүлжэ байна. Һаяхан механизаторнууд 2 комбайн заһабарилгаһаа гаргажа, һайн сэгнэлтэтэйгээр тушаагаа.

МТС-эй механизаторнууд хабарай тарилгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, үндэр уртаса абахын түлөө оролдолго хэшээл гаргажа байна.

Т. Ермолаев, КПСС-эй айкомой Кяхтын МТС-эй зонодохи секретарь.

Май һарын түсэбөөр ажаллана

Яруунын загаһанай заводой хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд партиин XX съездын Директивэнүүдые үнэн зүрхэнһөө һайшаажа, ажалай ехэ дэбжэлтээр угтаба.

Заводой коллективтэ һаяхан митинг боложо, КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Доржиев элидхэл хэбэ.

Зургаадахи табанжэлдэ загаһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ бүри ехэ зорилгонуудай табигдаһаниие заводой хүдэлмэрилэгшэд һайн мэдэнэ. Тиимэһээ тэдэнэр табанжэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүнөөнһөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ байһанаа мэдүүлнэ.

—Манай коллектив 1955 оной IV кварталда загаһа бариха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэжэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ гараа һэн. Теэд энэ амжалтаараа һанаатаа амарнагүйбди. Орон дотор эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо зорилгын табигдаад байхада бидэнэр Эхэ орондоо загаһа шадаал һаа ехээр үгэхэ зэргэтэйбди,—гэжэ заводой директор нүхэр Баныщиков хэлэбэ.

Заводой коллективэй һанал бодолые элирхэйлэн комсомольско-залуушуулай бригадые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр И. Филонов иигэжэ хэлээ:

—Манай бригадын гэшүүд партиин XX съездын урда тээхи мүрысөөндэ оролсоходоо загаһа бариха 4 һарынгаа даалгабариие съездын эхилтэр дүүргэхэ уялга абаа һэн. Энэ уялгаяа бидэнэр нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээбди. Мүнөө бидэнэр май һарын түсэбөөр ажалланабди. Бригадын гэшүүд съездын Директивэнүүдтэй танилсаад байхадаа бүри эршэмтэйгээр ажаллаха байна. Бидэнэр жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абанабди.

Залуушуулһаа бүридэһэн энэ бригада мүнөө бүри һайнаар ажаллажа байна. Тэдэнэр мүльһэн доро-һоо загаһа губшуурдахадаа нормоёо үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ.

Заводой коллектив митинг дээрээ шэнэ уялга абаа.

Б. Дондуков.

Партиингаа ашые харюулхабди

Һаяхан манай институдай актова зал соо олон студентнэрэй ба багшанарай хабаадалгатайгаар партиин XX съездэ зорюулагдаһан митинг болобо.

—СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдые манай институдай студентнэр болон багшанар ехэ баяртайгаар угтаа,—гэжэ институдай марксизм-ленинизмын кафедрые даагша нүхэр Ю. А. Гаркуша хэлэбэ.

Һургуулиин байшангуудые олоор бариха тухай, мүн студентнэр ба һурагшадые түлбэригүйгөөр һургаха тухай энэ Директивэнүүд соо заагдана. Бидэ студентнэр КПСС-эй ЦК-гэй тоосоото элидхэлые, мүн зургаадахи табанжэлэй Директивэнүүдые ехээр һайшаан, гүнзэгыгөөр шудалжа байнабди. Манда жаргалта байдал, һураха һайн эрхэ байдал түрэл партимнай олгоо. Залуушуулые хүмүүжүүлгэ һайжаруулха тухай Директивэнүүд соо мүн лэ хэлээтэй. Бидэ, зооветеринарна институдай студентнэр, партиингаа ашые харюулха ёһотойбди. Түрэл партиингаа анхарал оролдолгын ашаар эрдэмтэй, бэлигтэй хүнүүд болохобди, колхозуудай үйлэдбэриие эмхидхэхэ дүй дүршэлтэй, шадабаритай кадрнууд болохобди.

Зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдые зүбшэн хэлсээд, манай студентнэр болон багшанар һуралсалайнгаа шанар улам бүри дээшэлүүлхэбди гэжэ мэдүүлнэд.

А. Цыремпилова, Бурят-Монголой зооветеринарна институдай студентка.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо Д. Б. Цыденов КПСС-эй XX съездын материалнуудаар малшадтай хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна. **А. Мантаевай** фото.

Ажалай эршэ хүсэн

Манай республикын бүхы ажалшадтал адли, Улан-Удын мяха консервын комбинадай коллектив партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые нэгэн һаналаар һайшаагаад, эдэ үдэрнүүдтэ туйлай ехэ урма зоригтойгоор ажаллажа байна.

Комбинат шэнэ жэлэй түрүүшын һара хахадай турша соо 4 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилһэн юм. Техническэ фабрикадуудые гаргалаг цехын, тэрэшэлэн консервын, колбасна заводуудай коллективүүд үдэр бүриингөө графигые холо үлүүлэн дүүргэнэ. Колбасна заводой хүдэлмэришэд ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө шангаар тэмсэнэ. Заводой түрүү хүдэлмэришэн, партиин гэшүүн нүхэр П. Аразин съездын нээтдэтэр гурба һарынгаа даалгабари дүүргэһэн аад, мүнөө амжалтаяа улам арьбадхана. Ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлхын түлөө комбинадай бүхы цехүүдтэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ малай гэдэһэ арилгадаг цехынхид амжалтатай ябана. Энэ цехын хүдэлмэришэн бүхэн үдэрэйнгөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэдэг болонхой.

Комбинадай коллективэй ажалай эршэ хүсэн үдэр ерэхэ бүри шангадана. Тус коллектив сүүдхэ бүри ехэ хэмжээнэй продукци үйлэдбэрилэн гаргана, ороной элдэб областьнуудһаа түүхэй эд ехээр абана. Бэлэн болоһон продукциие вагонуудта ашаалдаг бригадынхид ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлээ.

Комбинадай коллектив мал үүсэлхэ шэнэ сезониие амжалтатайгаар угтахын, зургаадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа.

А. Шестаков.

МТС-эйхидэй эдэбхитэ ажал

Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Закаменай машинно-тракторна станциин механизаторнууд тракторна паркынгаа заһабарилгые болзорһоонь урид дүүргэхэ тэһэн уялгаяа дүүргэв.

Заһабарилга дээрэ нүхэд Цыренжаповай, Гончиковой, Дугаровай, Островскиин хүтэлбэрилдэг узелнууд мүрысөөндэ илажа гараа.

Трактор, машинануудай заһабарилга дүүргээд, олонхи механизаторнууд колхозуудта хүдэлмэрилхөөр гараа. Мүнөө Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хэдэн механизаторнууд үнеэдэй типовой байра барилсана, үрэһэнэй таряа сэбэрлэлсэнэ.

Мүн МТС-эй хабсаралгын бригада КПСС-эй XX съездые эрхим ажалаараа үдэшэбэ. Энэ бригада МТС-эйнгээ харьяата Молотовой нэрэмжэтэ колхозой фермын типовой байрада дүүжэн харгы тодхоод, мүнөө Маленковой нэрэмжэтэ колхозой үнеэдэй байрые механизацилжа байна. Гадна, тэдэнэр Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермэдэ тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэ тодхоо.

Д. Гончиков.

Мүрысөөнэй эршэ шангадаба

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшад партиин XX съездын материалнуудтай гүнзэгыгөөр танилсана.

Съездын материалнуудаар зоригжоһон колхозой 2-дохи гүүртын малшад Д. Буртигаров, Ж. Дунцаева, Д. Дунцаева, Ч. Буртигаров, Я. Хаханаева гэгшэд даажа абаһан малаа тобир тарганаар ондо оруулжа байна. Эдэнэр малаа һайнаар харууһална, үбһэ тэжээлээ алмалтатайгаар гаргашална. Гадна, гүүртын малшад таряанай ба сабшалангай газар дээрэ наг шэбхэ зөөнэ.

Мүнөө ниитын малай ашаг шэмые бүри ехээр дээшэлүүлхэ тушаа партиин XX съездын Директивэнүүд соо хараалагдаһан түсэбүүд тэдэниие улам зоригжуулба. Мүнөө малшадай дунда социалистическэ мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа байна.

С. Тапхаев.

Республика дотор мяха абалгые эрид ехэдхэхэ

☆ ☆ ☆

Гахайн мяха гурба дахин ехээр абахабди

(Мухаршэбэрэй аймагай „Коммунизм" колхозой хэмжээ-ябуулганууд)

Һая Воронежско областиин колхознигууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд малһаа ашаг шэмэ абалгаяа саашадань дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөгөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлэе гэжэ оронойнгоо хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаа. Энэ областиин колхозууд болон совхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ 187,5 мянган гахай шахаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ 689 мянганһаа үсөөн бэшые шахажа, гахайн мяха абалгаяа гансахан жэл соо хоёр дахинһаа бага бэшээр дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн байна. Воронежско областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй патриотическа уряа манай үргэн ехэ ороной газар нютаг бүхэндэ тон ехэ һайшаалтайгаар угтагдаа.

Манай түрэл Коммунистическэ парти саашадаа гахай үсхэбэрилгые хүгжөөжэ, орон дотороо мяха абалгые эрид дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээ. Юуб гэхэдэ, гахай хадаа түргэнөөр таргалдаг; түргэнөөр үдэдэг байна бшуу. Гахайн мяхые орон дотор абтадаг бүхы мяханай 50 процентдэ хүргэхэ зорилго табигдаба. Хэрбээ колхозууд гахай үсхэбэрилгэеэ эрид хүгжөөгөө һаа, гахай олоор шахадаг болоо һаа, энэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэхэ байна.

Һаяхан манай колхозой гэшүүд зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдые, мүн съездын материалнуудые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, өөһэдынгөө бодото арга боломжонуудые һайнаар тооложо үзөөд, гансахан жэл соо гахайн мяха абалгаяа гурба дахин ехэдхэхэ гэжэ шиидээ.

Гахайн мяха абалгые иимээр дээшэлүүлхэ арга боломжо манай колхоздо бии гү? Хүсэд бии. Юуб гэхэдэ манай колхоздо дүй дүршэл ехэтэй гахайшад олон, һайн үүлтэрэй эхэ гахайнуудтайбди. Манай колхоздо 10 гаран жэл соо гахайшанаар хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүд олон. Жэшээлхэдэ, Федосья Ивановна Федорова гахайшанаар 15 жэл соо хүдэлмэрилжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэ 92 гахай шахажа, тус бүриинь 136 килограмм болоторынь таргалуулаа. Ажахын энэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо нүхэр Федорова 36 гахай шахажа, толгой бүриинь дунда зэргээр 80 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагаа. Мүнөө тэрэ 36 гахай шахажа байна. Гахайшан Надежда Платоновна Белозерова үнгэрэгшэ жэлдэ даажа байһан эхэ гахай бүхэнһөөн 18,3 поршоонхо абажа түлжүүлээ. Мүнөө тэрэ 12 гахайһаа 114 поршоонхо абаад байна. Гахайнуудынь энэ жэл соо хоёрдохёо түрэхэ юм. Мүн тэрэшэлэн гахайшан Агафья Ивановна Оленникова даажа байһан 11 гахайгаа түрүүлжэ, 120 поршоонхо абаад байна. Гахаймнай фермэдэ хамта 8 гахайшад хүдэлмэрилнэ. Мүнөө жэлдэ түрүүлэгдээд, намартаа шахагдажа, гүрэндэ тушаагдаха залуу эмэ гахайнуудые харууһалха, поршоонхолуулхын тулада фермэдэ үшөө дүрбэн колхознигууд нэмэжэ үгтөө.

Гахайн мяха абалгаяа гурба дахин дээшэлүүлхын тулада манай колхознигууд тодорхой хэмжээ-ябуулганиуудые хараалба. Мүнөө жэлдэ абаһан поршоонхонуудаа бултыень томо болгожо, хажуу тээшэнь нэгыеньшье худалдангүйгөөр, шахан таргалуулха байнабди. Тиихэдэ мүн ерэхэ намартаа шахагдаха залуу эмэ гахайнуудые олоорнь ороондо оруулжа, хабар, зундаа поршоонхолуулхабди.

Урдань бидэнэр томо эхэ гахайнуудаа түхэреэн жэл соо түрүүлжэ, поршоонхонуудые абадаг байгаабди. Тиигэжэ абаһан түлнай үсөөн байдаг, гүрэндөө квартал бүхэндэ шахамал гахайнуудые тушаажа байха аргагүй байгдадаг байгаа.

1952 онһоо эхилжэ манай колхоздо эхэ гахайнуудые таарамжатай сагуудта түрүүлдэг болохо асуудал табигдаһан байна. Урдань гахайнуудые бүхэли жэл соо хойно хойноһоонь һубарюулжа түрүүлдэг байһан аад, нэгэ сагта олоорнь түрүүлдэг болоһон байнабди. Энээнэй ашаар гахайнуудаа жэлдээ хоёр дахин түрүүлхэ арга олдоо. Тиигэжэ мүнөө колхоздомнай эхэ гахайнууд түрүүн январь—февраль һарада түрөөд, хоёрдохёо июнь—июль һарануудта баһа түрэнэ. Үбэлдөө поршоонхонууд типовой байра соо, зундаа хушалтатай сарай соо абтадаг. Үбэлдөө поршоонхонууд байра соо түлжүүлэгдэдэг, зундаа ехэнхи сагтаа газаагуур, бэлшээри дээрэ эхэтэеэ хамта ябажа томо болодог байна.

Гахай үсхэбэрилгын шэнэ түрүү аргануудые саашадаашье зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ ёһотойбди. Шахалгада табигдаха залуу гахай түрүүлжэ, поршоонхонуудыень абаха гээшэ шухала удхашанартай. Мүнөө жэлдэ бидэнэр 60 томо эхэ гахайнуудһаан 970 поршоонхо абаха байгаа һаа, намартаа шахалгада табигдаха залуу эмэ гахайнуудые түрүүлжэ, адагынь 600 поршоонхо абаха байнабди. Фермэдээ барижа байдаг томо эхэ гахай бүхэндөө таргахадамнай мүнөө жэл тус бүриһөөнь дунда зэргээр 30 поршоонхо абтаха жэшээтэй болоно.

Шахагдаха залуу гахайнууд барагсаан зундаа түрэхэ тула поршоонхонуудынь газаа, бэлшээридэ ябажа түлжүүлэгдэхэ байна. Тиимэһээ тэжээлдэшье арьбан, һайн байрашье хэрэггүй болоно. Поршоонхонууд зундаа үнэ сэн багатай шэмэтэ тэжээлээр, үбһэ ногоогоор эдеэлүүлэгдэжэ, томо болгогдохо юм. Иигэжэ шахалгада табигдаха залуу гахайнуудые олоорнь түрүүлдэг болоходоо саашадаа фермэдээ томо эхэ гахайнуудые олоор барижа байһанайшье хэрэггүй болохонь лабтай. Тиигэжэ поршоонхонуудые түлжүүлхэдэ, гахайн мяха ехээр абахада ажал, тэжээл багаар гаргашалагдаха болоно. Шахалгада табигдаха залуу эхэ гахайһаа абтаһан поршоонхо томо эхэ гахайһаа абтаһанда орходоо хоёр дахин шахуу үнэ сэн багатай болохо юм.

Үнгэрэгшэ жэлэй август—декабрь һарануудта гараһан 100 эмэ поршоонхо мүнөө илгагдаа. Тэдэнэй эртэ гараһан 60-ниинь февраль—март һарануудта, бэшэниинь июнь һарада ороондо оруулагдахань. Тиигэжэ колхоз залуу эмэ гахайнуудһаа июнь — июль һарануудта 360, октябрь һарада 240 поршоонхо абаха байна. Залуу эмэ гахайнуудай 60 гараниинь намартаа шахагдаад, октябрь һарада бүхыдөө 78 центнер шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаха юм. Гадна, эдэ гахайнуудһаа абтаһан, 4 һара болоогүй 360 поршоонхо һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ байгаад, ноябрь һарада алагдажа, адагынь 144 центнер мяхан абтахаар хараалагдана. Орой түрөөшэ 40 залуу эмэ гахай 1957 оной түрүүшын кварталда шахагдажа, гүрэндэ тушаатдаха юм. Тэдэнһээ абтаһан 240 поршоонхо хоёр һаратайдаа декабрь һарада гүрэндэ худалдагдажа, хамта 24 центнер мяхан абтахаар багсаагдана. Энэ юундэ тиигдэхэб гэхэдэ, ерэхэ үбэлдөө фермымнай томо гахайнууд түрэжэ захалаад, байра соомнай зай олдохогүй байна. Иигэжэ залуу эмэ гахайнуудые поршоонхолуулжа, адагынь 168 центнер мяха гүрэндөө тушааха байнабди.

Хайшан гэжэ бидэнэр фермынгээ томо эхэ гахайнуудһаа поршоонхонуудые абажа, тэдэнээ томо болгоно, шаханабибди?

Мүнөө фермэдэмнай байгаа 60 эхэ гахайһаа январь—февраль һарануудта 490-ээд поршоонхо абтаад байна. Тэдэнэр ногооной гаратар 4—5 һаратай боложо, зундаа бэлшээриин ногоондо һайнаар адуулагдаха юм. Тиигэжэ тэжээл багаар гаргашалан, эртынгээ поршоонхонуудые шахагдаха болоторынь һайнаар томо болтохо байнабди. Энэ жэлэй гурбадахи кварталай һүүл багта эртын поршоонхонууд бага зэргээр шахагдажа гүрэндэ тушаагдаад, адагынь 360 центнер мяхан абтахаар хараалагдана.

Фермынтээ томо эхэ гахайнуудые июнь—июль һарануудта хоёрдохёо түрүүлжэ, адагынь 480 поршоонхо абахабди. Тэдэнэй 280-нь ноябрь һарада гүрэндэ тушаагдажа, хамта 112 центнер мяхан абтаха ёһотой. Үлөөшэ 200 поршоонхын 120 эмэнүүдынь хойто жэлдэ мүн баһа түрүүлхын тулада һүрэгтэ орхигдохоор хараалагдана. Нүгөөдэ 80 поршоонхонь ерэхэ жэлэй түрүүшын кварталда 5—6 һаратайдаа шахагдажа, гүрэндэ тушаатдаха юм.

Энэ жэлэй түрүүшын хоёр кварталда мяха тушааха түсэбөө дүүргэхын тула үнгэрэгшэ жэлэй август һарада гараһан 60 эрэ поршоонхо мүнөө томо болгожо байнабди. Тэдэнэр апрель һарын һүүл багта шахалгада табигдажа, июнь һарада хамтадаа 66 центнер шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаха юм.

Иигэжэ манай колхоз поршоонхонуудые гол түлэб зунай һарануудта абажа, гахайшадайнгаа ажалые хүнтэдхэхэ, тэдэнэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, гахайн мяха абалгын үнэ сэнгые доошолуулха байна.

Шахагдаад, гүрэндэ тушаагдаха залуу эмэ гахайнуудые түрүүлжэ, мүн тэрэшэлэн томо эхэ гахайнуудаа жэлдээ хоёр дахин түрүүлжэ, абаһан бүхы поршоонхонуудаа һайнаар түлжүүлэн, олоорнь шахаа һаа колхознай энэ жэлдэ 780 центнер хүрэтэр гахайн мяха абаха аргатай болоно. Харин нёдондо оройдоол 205 центнер гахайн мяхан абтаһан байгаа. Гахайн мяха ехээр тушаахадаа эбэртэ бодо мал болон хонидоо гүрэндэ үсөөнөөр тушааха, худалдаха аргатай болохо байнабди. Тиигэжэ эбэртэ бодо малайнгаа, хонидойнгоо, илангаяа эхэ малайнгаа тоо толгой олошоруулха арга бии болоно.

Мүнөө жэлдэ иимэ олон гахай шахахын тулада 40 тонно таряанай һүүл орхигдоо. Зундаа 120 тонно үбһэ болон зелёнко, 90 тонно машиндагдаһан һү, 90 тонно бардаа болон бусад тэжээл гахайн фермэдэ үгтэхэ ёһотой.

Эхэ гахайнууд	Тоо толгойнь	Тэдэнһээ абтаха поршоонхонууд	Тэдэнһээ абтаха мяхан (центнерээр)	Эхэ гахай бүхэнһөө абтаха поршоонхонууд	Хахалагдадаг 100 гектар бүхэндэ абтаха гахайн мяхан (центнерээр)
Хамтадаа	160	1570	780	30	12,4
тэрэ тоодо:					
томо эхэ гахайнууд	60	970	612	18,6	9,8
залуу эмэ гахайнууд	100	600	168	6	2,6

Гахайнуудта зундаа ногоон тэжээл болгон эдюулхын тулада 30 гектарта тэжээлэй элдэб культуранууд—кукуруза, горох, люцернэ, турнепс болон хартаабха тарихаар түсэблэгдөө. Зунай сагта гахайда ногоо болон шэмэтэ тэжээл ехээр эдюулхэдэ, абтаһан мяхан сэн багатай болохо байна.

Зун болотор 120 таһалгатай гахайн зунай байра баригдахань. Тэрэ байрын газаагуур эхэ гахайнуудай поршоонхотоёо хамта сэбэр агаарта ябаха хоройнууд баригдаха. Мүн тэрэшэлэн шахагдаха гахайнуудые байлгаха таһалгануудтай сарай баригдахаар хараалагдана. Мүнөө гахайн зунай байра барилгада орохо модон бэлдэгдэжэ захалаа.

Эдэ хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа дүүргэбэл манай колхоз мүнөө жэлдэ эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ 12,4 центнер гахайн мяха абажа, гахай үсхэбэрилгэһөө хахад миллион түхэригэй олзо доход оруулха байна.

Колхозой правлениин үргэн заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, баталан абтаба.

☆ ☆

Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гахайшад шэнэ түл абалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын, гахайнуудые олоор, һайнаар шахахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Эндэхи гахайшадай дунда эрхим ажалаараа үнинэй суурхаһан залуу гахайшан Капитолина Соколова олонхи гахайнуудаа түрүүлжэ, 60 гаран поршоонхо абаад байна. Тэрэ энэ жэлдэ даажа байһан гахайнуудаа хоёр дахин түрүүлжэ, тус бүриһөөнь 14 поршоонхо түлжүүлхэ уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гахайшан К. Соколова.

Ф. Сорокинай фото.

Фермэнүүдые даагшадай ба зоотехнигүүдэй зүблөөн

Һаяхан республикын Хүдөө ажахын министерстводэ хэдэ хэдэн МТС-үүдэй главна зоотехнигүүд, зарим колхозуудай зоотехнигүүд болон гахайн фермые даагшадай зүблөөн болоҗо, «Республика дотор мяха абалгые эрид ехэдхэхэ» гэһэн асуудалаар Хүдөө ажахын министрын орлогшо нүхэр Хазагаев элидхэл хэбэ.

— Үнгэрһэн жэлдэ һү һаалга, нооһо абалгада анхарал табигдаһанай ашаар энэ хэрэг зарим тэды һайжараа, — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.— Гэбэшье, мяха абалгада өөдтэй хубилалта болоогүй байшоо. Кяхтын, Кударын, Зэдын болон бусад аймагуудта эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ тон бага мяхан абтаа.

Олохон колхозууд мяха абалгаяа ехэдхэбэшье, малайнгаа тоо толгойе хорооһон байна. Тиимэһээ тэдэ колхозууд бодото дээрээ мяха абалгые ехэдхээ гэхын аргагүй.

Мүнөө үедэ олохон колхозууд малые шахан таргалуулха, гахай олоор шахаха хэрэгтэ анхаралаа табяагүй дээрэһээ гүрэндэ мяха тушааха, худалдаха уялгаяа дүүргэхын тула залуу, бэеэ хүсөөгүй, олон ушарта эмэ малые тушааха баатай болоод байна.

Иимэ байдалһаа хайшан гэжэ гараха, мүнөө жэлһээ эхилжэ мяха абалгые ямар аргаар 2—3 дахин ехэдхэхэ тушаа саашань нүхэр Хазагаев тодорхойгоор хэлээ.

Мяха абалгые богони болзор соо ехэдхэхын түлөө түбхын түрүүндэ гахай үсхэбэрилгэ, гахай шахалгые эрид һайжаруулха хэрэгтэй. 1956 ондо 4 мянга гаран тонно гахайн мяха гүрэндэ тушааха, худалдаха гэһэн зорилго XIX областной партийна конференци табиһан байна. Энэ зорилгые бэелүүлхын түлөө республика дотор 60—70 мянган гахай шахаха хэрэгтэй болоно. Энэнь колхоз бүхэндэ дунда зэргээр 300—400 толгой хүртэнэ.

Иимэ харюусалгатай, шухала зорилгын табигдаад байхада зарим аймагуудта үбэл гараһан поршоонхонуудые гаргашалха, худалдаха ябадал үзэгдэнэ. Жэшээнь, Кабанскын аймагай Тимлюйскэ МТС-эй харьяата колхозууд үбэлдөө гараһан 2 мянган поршоонхынгоо 1245 толгойень гаргашалһан байха юм.

Мүнөө үедэ 6 һараһаа дээшэ болоһон 125 толгой эмэ поршоонхонууд энэ МТС-эй харьяата колхозуудта биишье һаа, тэдэнэй оройдоо 64 толгойнь ороондо оруулагдаһан байха юм. Мүн 200 эхэ гахайнуудай поршоонхолбошье, тэдэнэй миил 72-ынь ороондо оруулагдаа. Аймагай хүтэлбэрилэгшэд, МТС-эй главна зоотехник нүхэр Хамаганов иимэ байдалтай эбсэшоод байна.

Теэд гансахан Тимлюйскэ МТС-эй харьяата колхозуудта бэшэ, харин республикын олохон колхозуудта гахай үсхэбэрилгэ ба шахалгада иимэ хангалтагүй байдал үзэгдэнэ. Гахайн мяха түсэбэй ёһоор абаха хэрэгтэ бэрхэшээл тохёолдожо эхилээ. Тиимэһээ поршоонхонуудые гаргашалха ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Хоёрдохёор, гахайн мяха ехээр абахын түлөө түрүү арга хэрэглэхэ шухала. Воронежско болон бусад областьнуудай жэшээгээр 7—8 һаратай эмэ гахайнуудые ороондо табижа түрүүлээд, гараһан бүхы поршоонхонуудтайнь хамта таргалуулжа, гүрэндэ тушааха, худалдаха хэрэгтэй болоно. Тиигэбэл, эхэ гахайнуудынь саалатай, поршоонхонуудынь—бэкон мяханай кондицитай болоҗо, тушаагдаха байна.

Энэ түрүү аргые манай республикын зарим колхозууд хэрэглэжэ эхилээ. Зорилго юуб гэхэдэ, март һарада 7—8 һаратай, 50 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй эмэ гахайнуудые ороондо оруулха шухала.

Гурбадахяар, эхэ гахайнуудай олонхиинь жэлдээ хоёр дахин түрүүлхэ хэрэгтэй. Хоёрдохёо түрэхэ гахайнуудые мүнөө март һарада ороондо оруулха шухала гэжэ хэдэн үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Эдэ хэмжээнүүдые абаа һаа, гахай олоор шахаха арга олдохо байна. Залуу эмэ гахайнуудые олоор ороондо табихадаа, азарга гахай зүбөөр шэлэн олохо хэрэгтэй. Нэгэн гэбэл, залуу эмэ гахайнуудые ороондо табиха тусхай азарга гахайтай байха, үгы гэбэл, колхоз хоорондоо азарга гахайнуудаа андалдаха болоно. Тиигээгүй һаа, түрэлхи шуһан холигдожо болохо байна. Нэгэ дахин поршоонхолоод, шахалганда табигдаха гахайнуудта майн 1 болотор тусхай, тааруу байра бариха шухала гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад хэлсэбэ.

Гахайн фермэнүүдые тэжээлээр хангаха асуудалда зүблөөндэ хабаадагшад гол анхаралаа хандуулба. Юуб гэхэдэ, республика дотор энэ талаар ехэ дутагдалнууд бии.

Зунай сагта гахайнуудые үбэлэй байраһаа гаргажа, ондоо тээ нүүлгэхэ бэлэдхэл хэжэ байһан тухайгаа Итанцын МТС-эй главна зоотехник нүхэр Зубенко хэлээ. Гахайнуудые зундаа байлгаха газарта кукуруза, овёс, корнеплод болон бусад культуранууд таригдахаар хараалагдана.

Гахайда ороһон бутаруулагдангүй үгтэнэ, гахайн фермэнүүдтэ силос болон үбһэнэй гурил хэрэглэгдэнэгүй, олон ушарта сепараторна пунктнуудай шара һайб миин хаягдана, иимэ байдалые яажашье тэсэжэ болохогүй гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад шүүмжэлээ.

Гахай үсхэбэрилхэдөө ба шахахадаа һүнэй, таряанай, загаһанай үлөөдэһэ хэрэглэхэ, үбэлдөө эхэ гахай бүхэндэ 3 тонно шэмэтэ тэжээл, 1 тонно концентрат, 0,7 тонно үбһэнэй гурил бэлдэхэ шухала гэжэ тэдэнэр мүн хэлсэһэн байна.

Эдэ асуудалнуудаар Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой зоотехник Рещикова, Ново-Брянска МТС-эй главна зоотехник Татауров, Юрөөгэй туршалгын станциин директор Хамаганов болон бусад үгэ хэлээ.

Республика дотор мяха абалгые эрид ехэдхэхын тула гахай олоор шахахаһаа гадна, эбэртэ бодо мал, хонидые бэлшээн таргалуулха шухала. Мяхан болгогдохо, гүрэндэ тушаагдаха малые майн 15 болотор илгажа, тусхай гүүртэ, отаранууд болгохо хэрэгтэй. Тэдэ малаа үдэр һүнигүй адуулха, саг үргэлжэ нүүлгэжэ бэлшээхэ ёһотой гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглэһэн байна.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэб

Би дүрбэдэхи жэлээ колхозойнгоо гахайн фермэдэ хүдэлмэрилнэб. Энэ үе соо гахай харууһалха, эдеэлүүлхэ талаар яһала дүршэлтэй болооб.

Энэ жэлдээ 10 гахайһаа тус бүриин 18 поршоонхо абаха гэжэ шиидэнхэйб. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула нэн түрүүн гахайнуудайнгаа харууһалгые һайжаруулааб. Юуб гэхэдэ, шэнээ тамиртай гахайһаа һайн ба олон поршоонхо гарадаг юм. Иимээр ажаллаһанай ашаар урда жэлнүүдтэшье олон поршоонхо абаһан байнаб.

Гахайнуудай харууһалга һайжаруулхын тула түбхын түрүүн тэдэниие һаруул, дулаан байраар, һайн тэжээлээр хангаха хэрэгтэй. Түрэхэ гахайда элдэб зүйлэй тэжээл үгэхэдэ ехэ һайн. Жэшээнь, манай фермынхид таряанай үлэгдэлые тээрмэдэзд, бага зэргэ дабһатай холижо, иимэ гахайнуудта шэнгэнээр уулгадаг. Тэрэшэлэн үбһэнэй хог бусалгажа эдюулдэг, кукурузын силос ба комбинированнэ тэжээл элбэгээр үгэдэг байнабди.

Мүнөө манай фермэдэ 118 поршоонхо абтаад тобир тарганаар түлжүүлэгдэжэ байна.

Ф. Заиграева, Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гахайшан.

КПСС-эй ОБКОМДО

Мяха абалгаяа дээшэлүүлхэ тушаа Мухаршэбэрэй аймагай „Коммунизм" колхозой хэмжээ-ябуулганууд тухай

1956 ондо намартаа шахагдаха залуу эмэ гахайнуудые олоор түрүүлжэ, хамта 780 центнер гахайн мяха абаха гэжэ шиидэһэн Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой хэмжээ-ябуулгануудые КПСС-эй обком һайшааба. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ колхоз 205 центнер гахайн мяха абаһан байгаа.

Тиигээд залуу эмэ гахайнуудые түрүүлдэг болохо гээшэ мяха абалтые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ удхашанартай гэжэ колхознигуудта һайнаар ойлгуулхыень КПСС-эй айкомуудые партиин обком уялгалба.

«Коммунизм» колхозой жэшээгээр залуу эмэ гахайнуудые түрүүлдэг болохо ба гахайн мяха абалгые ехэдхэхэ талаар колхоз бүхэндэ тодорхой хэмжээ-ябуулганууд зохёогдохо ёһотой.

Мяха абалгые дээшэлүүлгээр һайн амжалта туйлахын тула колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала.

ТАСС-эй мэдүү...

Германиин Федеральна Рес... кын (Баруун Германи) Гада... Хэрэгүүдэй Министр д-р Г. Бр... но һүүлэй үедэ хэдэ хэдэн мэ... гэнүүдые хэһэн байна. Герм... нэгэдүүлхэ асуудалнуудта, мү... ветскэ Союзтай Германиин ... ральна Республикын харилса... тушаа асуудалнуудта тогтохо... раа, германска хоёр гүрэнүүдэ... рондо хэлсээ хэнгүйгөөр Герм... нэгэдүүлжэ болохо юм, СС... мүн ГФР-эй бэе бэедээ посо... даа эльгээлсэһэнтэй дашарамд... Германиие нэгэдүүлхэ тухай... далаар Советскэ правительст... сээ эхилхэ бэзэ гэһэн хэбэрт... Г. Брентано тэдэ мэдүүлгэнүүд... гоо хэлээ.

Г-н Г. Брентано гэгшын хэһэ... дүүлгэнүүдтэй дашарамдуула... ветскэ авторитетнэ хүнүүд ... мэдүүлһэн байна.

Г-н Брентано гэгшын хэһэ... мэдүүлгэнүүд Германиие нэгэ... хэ арга тухай имагтал бүтэ... һанал тарааха, Германиие нэгэ... хэ асуудал шиидхэлгэдэ яма... туһа нэмэри болохогүй байна. ... суудаар мэдэрэгдэһэн бэеэ да... хоёр гүрэнэй Германида бии б... байһан дээрэһээ, Германска ... кратическа Республикын ба Г... ниин Федеральна Республикы... рондо сэхэ хэлсээ хэһэнэй аш... Германиие нэгэдүүлжэ боло... гэжэ дүрбэн гүрэнэй хоорондо... невэдэ болоһон хэлсээнэй, Г... ГДР-эй правительствонуудтай ... сквада хэгдэһэн хэлсээнэй үе... советскэ правительство яһал... дорхойгоор мэдүүлһэн юм. ... нидахи мүнөө үеын байдалые ... раадаа абабал, энэ асуудал ... хэхэ ондоо зам үгы гэжэ ойл... байна.

Советскэ Союз хадаа Герм... Демократическа Республикын ... ренитет болон бэеэ даанхай ... лые хуулита ёһоор мэдэрһэн ... һээ, Германска Демократическ... публикын ямар нэгэн асуу... дые шиидхэжэ шадахагүй, т... түлөө хэлсээ хэжэ шадахагү... һаниинь мэдээжэ. Гэбэшье, ... скэ Союзай Правительство, ... рамдалда дуратай, демокра... гүрэн болгон Германиие нэгэ... үзэл баримталдаг дээрэһээ, т... лэн Германска Демократическ... публикатай, мүн Германиин ... ральна Республикатайшье ди... тическа харилсаатай байһан ... даа, тэдэ гүрэнүүдэй хооронд... хихо хэлсээ туйлахадань туһа... бэлэн байна. Германиие нэг... хые үнэхөөрөө хүсэгшэд, Гер... хоёр гүрэнэй хоорондоо ой... хын, зохихо харилсаа холбо... гуулхын түлөө эрмэлзэнгүй ... шадахагүй байна, энэнь Гер... нэгэдүүлхэ талаар Германиин... дай өөһэдэйнь хүсэл эрмэлз... таараалдаха байна гэжэ СС... Правительство урда мэтэ тоо...

СССР-эй, мүн ГФР-эй хоо... хи харилсаанай асуудалнууд... хэлэхэ болоо һаа, Советскэ С... Германиин Федеральна Рес... кын хоорондо һайн, хани ёһо... рилсаа байгуулха бүхы арга ... жо бии гэжэ Советскэ Пра... ство тоолоно. Тиихэдээ, Фе... на Республика Советскэ С... худалдаа наймаанай харилса... жөөхые хүсөөд, саашадаа ... рилсаагаа хүгжөөжэ шадаха ... һаань, энэ хараа бодолыень ... скэ тала һайшааха һэн. Тии... раа, худалдаа наймаа хүг... тула угаа ехэ арга боломжо ... жэ тоолоно.

Мэдээжэ шалтагаануудаар ... тойбо тохёолдодог байбашье, ... скэ Союзай, Германиин Феде... Республикын хоорондохи хар... тэрэ тоодо худалдаа наймаа... гэн харилсаан, мүн культурна... барисаа таатай зохидоор ... бэзэ гэжэ Советскэ Правит... найдана. Юуб гэхэдэ, иимэ... саан хоёр гүрэнэй интере... Европодо эб найрамдал бэх... хэ интересүүдтэ таараалдана.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ХААЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ 1956 МАРТЫН 1-нэй МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процент...)

Аймагууд	Ороһото культурануудай үрэһэ хаалга
Иволгын	109,7
Кабанскын	106,1
Байкало-Кударын	105,3
Түнхэнэй	105,2
Прибайкальска	101,5
Кударын	99,1
Кяхтын	98,5
Тарбагатайн	97,0
Мухаршэбэрэй	88,9
Сэлэнгын	88,4
Зэдын	87,6
Бичурын	85,1
Ториин	79,3
Баргажанай	78,2
Заиграйн	73,7
Яруунын	73,0
Курумканай	72,5
Закаменай	70,4
Хориин	67,6
Ахын	60,0
Хэжэнгын	40,6
Баунтын	39,0
Хойто-Байгалай	28,8

Нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ ехэ һүн һаагдаха

(Закамснай аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Г. Т. Лыгденовагай хөөрөөн)

1953 онһоо хойшо һаалишанаар ...дэлмэрилнэб. Тэрээнһээ урагша ...эн жэл соо адуу харадаг бай...б. Хүдөө ажахые саашадань хүг...жэ, ороохо, таряа, һү, нооһо, ...а ехээр абадаг болохо зорилго ...тиин ЦК-гэй сентябрьска Пле...эй шиидхэбэринүүд соо табигдаа. Тэрэ үедэ манай колхоз мал...ашаг шэмэ, илангаяа үнеэдһээ ...агаар абадаг байһан юм.

...ийтын малай ашаг шэмые дээ...үүлхэ арга бии ёһотой. Колхоз...үдай хубиин мал тарган, үнеэн ...й байна ха юм,—гэжэ би тэрэ ...һанадаг һэм. Партиин табиһан ...лгые дүүргэлсэжэ, колхозоо ...дэлгэр байдалтай болголсохо ...шиидээд, дахин һаалишан бо...о ороо бэлэйб.

...занда жэл үнеэн бүриһөө 700 ...литр һү һаажа, аймаг соогоо ...дохи һуурида тараһан байнаб. ...ндо үнеэн бүриһөө 1460 литр ...һаагааб. Даажа байһан бүхы ...ээ түрүүлжэ, туталнуудынь ...ень бүрин бүтэнөөр түлжүү...һэм. Мүнөө үнеэдэймни олон...тугаллаа. Түлнүүдынь булта...һайн.

...э урэ дүнгүүд хайшан гэжэ ...гдааб гэхэдэ, ажалдаа түрүү ...дүршэл хэрэглэһэн байнаб. ...ые хайдагаар һааха арга илан...туһатай байгаа. Тугалынь хү...жэ, һаадаг байхадамни үнеэн...сүүдхэдээ миил 4—5 литр һүн ...аг һэн. Харин хайдагаар һаа...ни 10-аад литр һүн гарадаг ...он байна. Тиин ажахын нё...о жэлэй эхинһээ март һара ...р үнеэн бүриһөө 200 литр һү ...ан һаа, ажахын энэ жэлэй ...ээ мартын 1 болотор үнеэн бү...567 литр һү һаагааб. Тии...үнеэдые хайдагаар һааха ехэ ...тай гэжэ би өөрынгөө ажал ...ээ ойлгооб. Түрүү арга дүр...ажалдаа ходо хэрэглэжэ, тур...а байха гэхэдэ, колхозоймнай ...ник нүхэр Утесов энэ хэрэгые ...өө урагша абанагүй. Нүхэр ...ов зоотехническэ һуралсал эм...эхэб гэжэ үшөө халуун намар ...да, партийна бюро дээрэ үгөө ...аад, мүнөө болотор эм...эгүй. Илангаяа манай фер...залуушуул, һая хүдэлжэ за...н һаалишад олон. Һуралсал ...хэдэ таарамжатай гэршье ...Теэд гансал мэргэжэлтэдэй ...о татаһанһаа боложо, һуралсал ...гдээгүй байһаар. Малажал...айхээ ерэһэн шэнэ хүнүүдые ...шэлдэ һургаха хэрэгтэ, прав...ба парторганизаци анхаралаа ...хүсэд хандуулнагүй.

Энэ нормо аргагүй бага гэжэ һанагдана. Гадна, фермын газаахи башнин соо дараһан кукурузын силос гуташанхай байгаа. Юундэшьеб, кукурузаяа дабһалжа дараһаниинь амиды амитанай хэлэ амандаа хэхын аргагүй гашуун болошоһон байба. Һайнаар дарагдаһан, элбэг ехэ силостэй байгаа һаа, юунһээшье үнэтэй байха һэн.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа МТФ-е даагша Ринчинов мүн зоотехник Утесов тэжээл гамтайгаар, наринаар гаргашалхые оролдоногүй. Тэдэнэр һара бүри малдаа эдюулхэ үбһыень бүхы гүүртэнүүдтэ тушаажа үтэхэ ёһотой. Теэд, декабрь һарада тэжээл нарин нягтаар хубаажа үтөөгүй аад, үбһэеэ нормоһоо үлүүгээр гаргашалнат гэжэ манниие зэмэлээ һэн. Гадна, малдаа солоомо эдюулбэл, яһала нэмэри болохо байгаа. Солоомо хэршээд, һайхан үбһэнтэй гү, али комбинированнэ тэжээлтэй холижо, һайса буйлуулаад, үнеэдтэ эдюулээ һаа хэды шэнээн ашагтай байха һэм. Мүн хэды ехэ үбһэн, силос болон бусад тэжээл алматдаха байгааб. Гэбэшье, колхозой хүтэлбэрилэгшэд бии байһан солоомоёо гүүртэ, фермэнүүдтэ мүнөө хүрэтэр хубаагаагүй.

Үнеэдтэ шэмэтэ тэжээл, илангаяа турнепс буйлуулжа эдюулхэдэ һү оросотой байдаг гэжэ республикын түрүү һаалишадай дүй дүршэл харуулна. Тиимэһээ бидэнэр энэ хабар фермэ шадарайнгаа газарта турнепс тарихамнай.

Үнеэдые үдэртөө хоёр дахин һаадаг болоһон дүй дүршэл тухай газетэ дээрэһээ уншанабди. Энэ дүй дүршэл ехэл һонирхолтой байна. Би түрүү һаалишадай жэшээгээр үнеэдые үдэртөө хоёр удаа һаадаг болооб. Үнеэдые үдэрэй хоёр дахин һаадаг болоходо һаалишандашье амар байдаг, малаа һайнаар харууһалха, тэжээл хүсэд буйлуулха саг олгодог юм. Зүгөөр, үнеэдтэ хоёр дахин элдэб янзын тэжээл садатарнь эдюулхэ шухала.

Малаа һайн, дулаан байратай болгохо талаар манай колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ зарим тэды хүдэлмэри хээ. Минии хүдэлдэг фермэдэ 120 үнеэнэй байха типовой байра баригдажа, үнгэрэгшэ намар тэндэ малаа оруулаа һэмди. Гэбэшье, ажалымнай хүнгэдхэхэ хэрэгсэлнүүд шэнэ байрада угаа үсөөн. Оройдоол нэгэ дүүжэн харгы тодхогдонхой. Типовой һайн байра бариһан аад, тэндээ элдэб мал байлганабди. Колхозойнгоо бүхы үнеэдһээ һайниинь шэлэжэ абаад, типовой байрадаа байлгажа, зүбөөр эдеэлүүлэн харууһалаа һаа, ехэ һүнэй һаагдахань лабтай.

...да, илангаяа үнеэдтэ элдэб ...тэжээл ехээр эдюулхэдэ ашаг ...ь, тамирынь дээшэлдэг гэжэ ...шье мэдээжэ. Колхозоймнай, ...тоодо минии даажа байһан ...бүридэ сүүдхэдээ миил 3 ки...мм үбһэн, 7 килограмм силос, ...рамм комбинированнэ тэжээл, ...рамм зелёнко эдюулэгдэнэ.

Манай фермын һаалишад партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, ажахын жэлэй туршада үнеэн бүриһөө ехэ һү һаахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

Февралиин 15 Барилгын модо, шулуу бэлдэхэ һара Мартын 15

Үдэрэйнгөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэнэ

Эдэ үдэрнүүдтэ манай колхозой гэшүүд партиин XX съездын материалнуудтай танилсажа байна. Тиихэ зуураа, тэндэ хэлэгдэһэн үгэ бүхэниие ойлгожо абахые, партиин анхарал оролдолгодо харюу болгон, ажал хүдэлмэреэ улам һайнаар ябуулхые хүсэнэ.

Мүнөө үедэ республика дотор барилгын модо, шулуу бэлдэхэ, зөөхэ һара үнгэргэхэ гэһэн КПСС-эй обкомой тогтоолые хүндэтэйгөөр хүлеэн абажа, энэ хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулжа байнабди.

Манай колхоз 2500 кубометр модо отолхо түсэбтэй аад, 2200 кубометрынь отолоо. Һаяар үлэгшэ 300 кубометр модон отологдожо, зөөгдэхэ юм. Мүнөө үедэ миил 400 кубометр модон зөөгдөөд байна. Барилгын модые дүшөөд гаран километр газарһаа асарнабди. Энэ хүдэлмэридэ 2 автомашина табигданхай. Һарын туршада мянга гаран кубометр модон зөөгдэхэ байна. Шофёр Михаил Донской һайнаар ажаллажа, үдэр бүриингөө даалгабариие 125—130 процент дүүргэнэ.

Колхозник Петр Александров модо бэлэдхэлгэ дээрэ жэшээ харуулан хүдэлмэрилнэ, үдэр бүри даалгабаряа 150—180 процент дүүргэнэ. Мүн советскэ армиһаа һаяхан ерэһэн колхозник Илья Однюсторонцев бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Гадна, манай колхоз 350 кубометр барилгын шулуу бэлдэхэ түсэбтэй. Мүнөө 250 кубометр шулуун зөөгдөөд байна. Шулуу зөөлгэ дээрэ нэгэ автомашина саг үргэлжэ хүдэлмэрилнэ.

Энэ һарада барилгын модо, шулуу бэлдэхэ, зөөхэ түсэбөө сүм дүүргэхэбди.

С. Бобков, Түнхэнэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой бухгалтер.

Хүдэлмэреэ түргэдхэхэ хэрэгтэй

Зэдын аймагай колхозууд барилгын модо бэлдэхэ хүдэлмэри мүнөө жэлдэ урда урдынхиһаа эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Зарим колхозууд модо бэлдэхэ жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Жэшээлхэдэ, Гэгээтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз модо бэлдэхэ түсэбөө 158 процент, Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоз 100 процент дүүргэбэ. Тэрэшэлэн Чапаевай, Кировэй, Доржи Банзаровай, Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд энэ хүдэлмэриие мүн лэ һайнаар ябуулжа, дүүргэхэ дүтэлүүлээ.

Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ малшадай байха 8 гэр бариха түсэбтэй. Колхозой модошод ойдо байжа, модо бэлэдхэхын хажуугаар 6 гэр барижа дүүргээд, нүгөө хоёр гэрыень барижа байна. Тэдэ гэрнүүдэйнь бэлэн болоһон торхонууд мүнөө табигдаха газартаа асарагдаа. Энэ эрхим жэшээе аймагай бусад колхозууд халан абаха зэргэтэй.

Гэбэшье, эндэхи бусад дүрбэн колхозуудынь ехэ гээгдэлтэй ябана, тэдэ түсэбөө арайхан хахадлажа байна.

Гэхэтэй хамта, аймаг дотор модо бэлдэхэ хүдэлмэри һүүлэй арбан хоног соо ехээр һуларшоо. Олохон колхозууд энэ хугасаа соо заахашье хубилалта хэбэгүй. Энээндэ Маленковой, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд хабаадана. Барилгын материал бэлдэхэ талаар үнгэрэгдэжэ байгаа һара соо эндэхи колхозууд хамаг хүсэеэ элсүүлжэ, модо бэлдэлгые дүүргэхэ зэргэтэй.

Гадна, аймагай центрын эмхи зургаанууд барилгын материал бэлдэхэ талаар ехэ туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй байгаа. Гэбэшье, хэһэн юумэнниинь үгы шахуу.

Газарай гэдэжэ, харгын муудаха саг дүтэлжэ байна. Тиимэһээ бэлдэгдэһэн модон ойһоо гаргагдажа, зунай харгы дээрэ оруулагдаха ёһотой. Модоёо голдо оруулжа шаданагүй, ойдонь хэбтүүлһэн зарим колхозуудай нёдондоной байдалые дабтажа болохогүй. Мүнөө энэ хүдэлмэри тиимэшье һайнаар ябуулагданагүй. Бэлдэгдээд байһан 14491 кубометр модоной 8000 гаранинь зунай харгы дээрэ, мүн барилга хэхэ газарнуудта зөөгдөө. Илангаяа Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата колхозуудта модо зөөлгэ һулаар ябуулагдана. Эндэ һүүлэй арбан хоног соо оройдоо 400 гаран кубометр модон зөөгдөө. Тиимэһээ бэлдэгдэһэн модоной хахадынь ойдоо хэбтэнэ.

Аймагай колхозууд энэ жэлдэ шулуун барилганууды олоор бариха түсэбтэй. Теэд шулуу бэлдэхэ хүдэлмэри эхилээгүй шахуу. Гансахан Үшөөтэйн МТС-эй харьяата хоёр колхоз 160-аад кубометр шулуу бэлдээ. Бусад колхозуудынь юумэ хэнэгүй.

Барилгын шулуу хамхалха талаар Иркутскын бурвзрыв конторотой хэлсээн баталагдаһан байгаа. Энэ хүдэлмэри январь һара соо эхилэгдэхэ ёһотой аад, хүнүүдынь мүнөөшье хүрэтэр ерээдүй. Тэдэниие хүлеэжэ, сагаа үнгэргэнгүй, али болохо аргаар шулуу бэлдэжэ эхилхэдэ болохо байгаа. Теэд энэ хүдэлмэри хойшолуулагдажа байна.

Н. Цыбенов, манай корр.

Городтошье, хүдөөдэшье бүгэдэниитын дунда һургуулитай болгохо гэжэ СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб соо хараалагдана. Энэ түсэбые бэелүүлхын түлөө жэл бүри һургуулинуудай тоо олошоруулха ба һургуулиин байшангуудые шэнээр бариха хэрэгтэй.

Һаяхан Хэжэнгын дунда һургуулиин шэнэ байшан баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Энэ байшан 4906 кубическа метр багтаасатай. 280 һурагшадай һууха һууритай юм. Энээнэй ашаар һурагшадай занятинь нэгэ халаанай боложо, уроһоо гадуур хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхада ехэ таатай болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус һургуулиин шэнэ байшан.

А. Мантаевай фото.

Малшадай оролдосотой ажал правлениин зүгһөө дэмжэгдэхэ ёһотой

Үнгэрэгшэ жэлдэ сагай уларилай муу дээрэһээ Занграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз малайнгаа энэ үбэлжэлгые эхилхэдээ үбһэ тэжээлээр дутамаг байгаа һэн. Хэды тиимэшье һаа, колхозой малшад һайнаар хүдэлмэрилжэ, үбэлжэлгые, илангаяа үбэлэй түл абалгые урагшатайгаар үнгэргэжэ байна. Ажахын жэлэй үнгэрһэн 5 һара соо нёдондоной энэ хугасаагайхида орходоо һүн ехээр һаагдаа. Мүнөө хамта дээрээ 1100 гаран хурьган, 150-аад тугал абтаад, шэнэ аргаар түлжүүлэгдэжэ байна.

Колхозой малшад ниитынгээ малай тоо толгой олошоруулхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө оролдон ажаллана. Абаһан түлнүүдээ хоролтогүйгөөр ондо оруулхын тула үдэр һүнигүй хүдэлмэрилнэ. Теэд мал һайнаар үсхэбэрилхын тула оролдолгоһоо гадна тэжээл хэрэгтэй ха юм. Тиимэһээ колхозой правлени түл абалгын харюусалтатай үедэ малай фермэ, гүүртэнүүдые шалгажа, хаана ямар туһаламжа хэрэгтэй байһаниие элирүүлжэ, туһалха зэргэтэй байгаа. Теэд колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Аяндуев энэ талаар бага хүдэлмэри хэнэ. Нүхэр Аяндуев малай холын отара, гүүртэнүүдээр үсөөн ябадаг туладаа тэндэ ямар байдалтай байһые хүсэд мэдэнэгүй. Тэрэ мүртөө малшадай болон фермэ, отарые даагшанарай эрилтэдэ халирхайгаар хандадаг, тэдээндэ бодото туһаламжа үзүүлхын тула оролдодоггүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Жэшээлхэдэ, нүхэд Аюшеев, Раднаева, Бадмаев гэгшэдэй отарануудта үбэлжэлгын эхилхэһээ хойшо нүхэр Аяндуев 2 удаа ошоһон байгаа һаа, түл абалгын үедэ нэгэшье ошоогүй. Эдэ отарануудта мүнөө 550 гаран хурьгадай абтаад байбашье, колхозой правлени хурьгадые харууһалха хүнүүдые—сакманщигуудые нэмэжэ үгөөдүй.

Тураһан хонидто нэмэлтэ тэжээл саг соогоо үгтэнэгүй. Отарые даагша Рабжур Бадмаев һамагантайгаа сугтаа 350 эхэ хони, 160 гаран хурьга харууһалжа байна. Тиин үбһэ тэжээлээ, түлеэ залһаяа өөрөө зөөдэг тула хурьгадайнгаа байра доторхи жэжэ түхеэрэлгэнүүдые хэхэ забдань болоногүй. Энээн тухай колхозой правленидэ хэдэн удаа хэлэгдэбэшье, хаалта, корыта гэхэ мэтэ түхеэрэлгэнүүд хэгдээгүй байһаар. Иимэ байдал бусадшье отарануудта үзэгдэнэ.

Малай үбэлжэлгые, түл абалгые амжалтатай һайнаар үнгэргэхын түлөө шадалаараа оролдон хүдэлмэрилжэ байһан малшадта колхозой правлени энэ дары туһаламжа үзүүлхэ, хэрэгтэй һаань, нэмэлтэ тэжээл, хүдэлмэришэдые нэмэжэ үгэхэ шухала. Тиимэһээ колхозой правлени ойрын болзорто гүүртэ, отарануудай байдалые шалгажа үзөөд, малаа хоролтогүйгөөр ондо оруулхын тула бодото хэмжээ дары сагаа абахаёһотой.

Е. Ринчинова.

Чехословакиин тосхондо

...ицы гэжэ тосхон гол ехэ хар...а хажуу тээ нилээд холо, ха...ана ташаланда оршодог. Энэ ...н черепицэ хушалтатай хир...эр баригдаһан һайн гэрнүүдтэй. ...у дэбдиһэн үйлсэнүүдэйнь ...хажуугаар таримал модонууд ...дэнэ. Гэрнүүдэй саагуур жэ...модоной багахан садууд, ого...ы, тиигээд улам саашаа бо...оо поли болон түглэ шугынууд ...ынэ.

...ословакиин город болон тос...үхэндэ советскэ хүнүүдые уг...шэнгеэр, кооперациин түрүү...Йозеф Последник үнэн зүр...э ахадүү ёһоор гарыёмнай ...аар барижа, бидэниие амар...а.

...бтэй этэй бүлэтэймнай танил...һанаа гүт? Танилсагты. Бү...мэ тухайгаа таанадта ехэ ду...аар хөөрэжэ үгэхэбди,—гэ...э хэлэбэ.

...етскэ Союзһаа айлшадай ерэ...ээд, правлениингээ тэр соо ...тивай олон гэшүүд сугла...ани ёһоной хөөрэлдөөн эхил...Йозеф Последнигэй хөөрөөн, ...дэ суглараһан бусад таряа...хэһэн ажаглалтанууд ба нэ...үүд социалистическэ ёһоор ...эн байгуулагдаһан Мшицы ...ой түүхые ехэ элеэр харуулба. ...ицы тосхондо кооператив эм...хэ талаар бэлэдхэл хэхэ ко...хүдөөгэй коммунистнуудай ...ээр 1949 оной эсэстэ байгуу...һэн. Арбан үгытэй таряашад ...омитедтэ ороһон байгаа. Со...Союзда коллективизациин ...йлжэ байхада эмхидхэгдэдэг ...н хамтаараа газар элдүүрил...оварищество шэнги, үйлэдбэ...кооперативай түрүүшын шата ...о тиимэ кооперативые таряашадай 40 ажахы хамтаржа, 1950 оной хабар байгуулһан юм. Тэдэнэй олонхинь үгытэй шадалтан байһан юм. Теэд кооперативай уставай ёһоор хэһэг зурууд газарнууд болон мужаанууд үгы хэтдээтүй орхигдоһон байгаа. Тиимэһээ техникэ хэрэглэхэнь бэрхэтэй, баян ургаса абажа шададаггүй һэн. Иимэ байдалые саашадаа тэсэхэ аргагүй байһан туладань кооперациин бүри дээдэ шатада орохо шухала болоо бэлэй. Энэ ушарһаа гурбадахи түхэлэй кооперативай Устав абаха гэжэ кооперативай гэшүүд 1952 ондо шиидхэһэн байгаа. Харин зурууд газарнуудаа орхихо дурагүй олон хүнүүд, адуу малаа хамталха гэхэдэ, тэрээнһээ арсаад, кооперативһаа гараа һэн.

140 үрхэтэһөө 35-ниинь эбтэй эетэй бүлэ дотороо үлэбэ. Тэдэнэр жэл болоод дүрбэдэхи түхэлэй кооперативай Устав абаа. Гүрэнэй горьтой ехэ туһаламжын ашаар энэ эбтэй эетэй бүлэ бүри хүсэтэй болоо. Баян ургаса абадаг болоо, малайнь ашаг олзо улам нэмээ, кооператорнуудай олзо доходынь ехэ болоо. Иигэжэ тэдэнэй байдалай улам һайн болоһон ушар жэжэ үмсын ажалда орходоо хамтын ажалай булюу һайн байһые элеэр гэршэлэн харуулаа бэлэй. Кооперативһаа гарагшад тэрээндэ һөөргөө орожо эхилээ һэн. Түрүүшын кооператорнуудай зарим нэгэн иигэжэ хэлэдэг байба:—Яахаяа тэдэниие һөөргэнь абаха юм. Бэрхэтэй байхада, гаража ошоод, мүнөө бүхы бэлэн юумэ дээрэ һөөргөө ерэнэ ха юм.

Тиигэлдэбэшье, олонхинь зүб тобшолол хэжэ, үгытэй ба дунда шадалтай таряашад бултадаа кооперативта абтаа һэн. Мүнөө тосхоной зон бултадаа шахуу кооперативта оронхой. Полинууд болон фермэнүүдтэнь машина болон механизмууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

—Манай тосхоной урдань тушаадагта орходоо һураггүй ехэ юумэ гүрэндөө бидэ мүнөө тушаанабди, мүн тиигээд өөһэдөө ажана һайнаар ажаһуудаг болообди,—гэжэ кооперативай түрүүлэгшэ хэлээд: «Гэрнүүдтэмнай орожо харагты...»—гэжэ уриба.

Бидэ кооператорнуудай хэдэн гэртэ орожо харабабди. Һүүлэй үедэ ороной чешскэ областьнуудтахи таряашадай гэртэ олонхи ушарта үзэгдэдэг болоһон электричество, радио, водопровод, ванна болон бусад хүнүүдэй һайнаар ажабайдаг болоһые гэршэлэн харуулна. Таряашадай культурна эрилтын ургажал байһые тэдэнэй гэртээ библиотекэнүүдтэй болоһониинь элеэр харуулна.

Чехословацка тосхоной шэнэ байдалтай болоһон тухай хүдөөдэ, городуудта, завод болон эмхи зургаануудташье хөөрэлдэдэг. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, ехэ багынгаа талаар Чехословакиин хоёрдохи город бологшо Брнодо эмхидэһэн машина бүтээлгын выставкэ энээн тухай элеэр харуулба.

Энэ выставкые бултыень эрьежэ хараха болоо һаа, хэдэн хоног хэрэгтэй 35000 дүрбэлжэн метр талмай дээрэ машинанууд, аппарадууд, механизмууд табигданхай. Чехословакиин машина бүтээлгын промышленностиин гаргаһан гуша мянган зүйлнүүдэй дүрбэн мянганиинь энэ выставкэдэ табигданхай.

Бидэнтэй эндэ суг ябалсаһан наһатайшаг инженер Крейчи хүдөө ажахын машинанудай таһагые һайнаар хаража үзэхыемнай дурадхаба.

—Тэндэмнай шэнэ юумэн олон тээшэ. Олон янзын, түбхын түрүүндэ, социалистическэ ехэ ажахынуудта ашаг ехэтэйгээр хэрэглэжэ боломоор машинануудые хэжэ, хүдөө ажахыда үгэхэ гэһэн зорилго коммунистическэ парти болон правительствомнай промышленностиин үмэнэ табиба. Энэ талаар зарим юумын хэгдэһэниие харахат.

Имагтал хамтын томо ажахынуудта техникые зүбөөр хэрэглэжэ, механизацилгые үргэнөөр бэелүүлжэ, агробиологическа наукын түйлалтануудые амжалтатайгаар нэбтэрүүлжэ болохо ха юм. 1954 ондо кооперативуудай абаһан ургаса үмсын ажахынуудайхида орходоо шэниисээр—3,7 процент, хара таряагаар—4,3 процент, ячменеэр—9 процент, овёсоор—11 процент, сахарна свёклоор 6 процент ехэ байгаа. Тиихэдэ, нэгэн адли хэмжээтэй газарай талмай эдлүүрилхын туладa үмсын сектор кооперативта орходоо хоёр дахин ехэ хүдэлмэриин хүсэ гаргадаг байна.

Кооперативуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ зорилгоор орон дотор ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Гүрэнэй туһаламжа саг үргэлжэ ехэ болоно. Кооперативуудтахи ажал ехэтэй хүдэлмэри барагсаан машинно-тракторна станцинуудаар хэгдэнэ.

Хэрбээ урдань чехословацка хүдөө нютагуудта нэгэдэхи ба хоёрдохи түхэлэй кооперативууд олон байгаа һаа, мүнөө олонхинь гурбадахи ба дүрбэдэхи түхэлэй болоо.

Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые нилээд ехээр хамтаруулһанайгаа ба олзо доходоо хубааха ёһо гуримайнгаа талаар эдэ хамтын ажахынууд советскэ хүдөө ажахын артельнүүдтэ дүтэрхы юм.

Кооператорнууд агротехническэ эрдэмдэ һурахые улам оролдоно. Тосхонуудта элдэб янзын курснууд болон кружогууд бии болгогдоно. Мэргэжэлтэдэй, түрүү хүнүүдэй лекци болон хөөрэлдөөнүүдые улам олон хүн һонирхон шагнадаг боложо байна. Ямар нэгэн ажахын амжалта олон мянган хүнүүдэй анхаралые татана. Эрхим һайн кооперативай үльтэр жэшээ ажахыгаа хамтаржа эрхилхэдэ булюу һайн байһые үнэмшэтэйгөөр харуулна. Хэдэн мянган таряашадай бодото һургуули болодог түрүү кооперативна ажахынууд орон дотор нилээд олон болонхой. Энэ ушар үйлэдбэриин коопераци бии болголгодо ехээр нүлөөлнэ. Таряашадай ажахые түргэнөөр кооперировалха тухай шиидхэбэри Чехословакиин Компартиин ЦК-гэй Пленум 1955 оной июль һарада гаргаһан байгаа. Тэрэ үеһөө хойшо республикын тосхонуудта кооперативуудые эмхидхэхэ 184 бэлэдхэлэй комитет, 6.607 гэшүүнтэй 212 кооператив шэнээр байгуулагдаа. Гадна, урда тээнь бии байһан кооперативуудта 6.390 таряашан ороо.

Чехословакида ямаршье бэрхэшээл болон тэмсэлгүйгөөр үйлэдбэриин кооперацинууд байгуулагдана гэжэ һанаха болоо һаа, буруу болохо байна. Жэшээлхэдэ, Любодржиц тосхондо коммунистнуудай үүсхэлээр арбан хоёр дунда шадалтай ба үгытэй таряашад кооператив эмхидхэхэ бэлэдхэлэй комитет бии болгобо. Тус комитедтэнь хүдөөгэй табан эдэбхитэн оролсоһон, дунда шадалтай таряашан Иозеф Шатек тэрэниие толгойлдог байба. Тэрэ бидэндэ иигэжэ хэлээ:

— Компартиин ЦК-гэй июньскэ пленумһээ хойшо бидэнэр, коммунистнууд, айл бүридэ ябажа, хамтын ажалай ашатай туһатай байһые таряашадта үнэмшүүлэн ойлгуулдаг, тиихэдээ Советскэ Союзай колхозуудай болон Чехословакиин түрүү кооперативуудай ажабайдалһаа абтаһан жэшээнүүдые харуулдаг байгаабди. Хамтын ажалай үмсын ажалда орходоо булюу һайн байһаниие нюураараа хаража үнэмшэхынь тулада зарим таряашадтай түрүү кооперативуудта ошодог һэмди. Тиигээд таряашадай хамтын суглаануудые үнгэргөөбди...

Тосхондомнай ехэ буляалдаан болодог, халуун шангаар уряалһан үгэнүүд хэлэгдэдэг, тиихэдэ үе үе болоод лэ бэе бэеэ зэмэлэлсэдэгшье байгаа. Зарим таряашад кооперативта орохогүйбди гэжэ ог таһа арсадаг һэн. Теэд яахаб, кооперативта орохо гээшэ һайн дуранай хэрэг хадань, хэншье тэдэниие баалаагүй. Нүгөөдэ зариманайнь орохо дуратай байхада, һамгадынь дурагүйлхэдэг һэн. Орохо болихоёошье мэдэдэггүй зарим нэгэ маргаашад: «баглая, кооперативай ажал хүдэлмэреэ эрхилхыень хараад үзэе» гэлсэдэг һэн гэжэ таряашан Богумил Слабигоудег хөөрөө.

Кооператив байгуулагдахань гэжэ мэдэхэдээ, нюдарган баяшуул болон бусад хархис этэгээдүүд хорото муухай идхалгаяа шангадхаба. Кооперативуудые муушалһан элдэб үгэ хүүр ба хардалга гүрдэлгэ тосхон соогуур тараба. Хүдөөгэй эдэбхитэн заналта хэһэн бэшэгүүдые гэрнүүдэйнгээ хажууһаа олодог болобо. Нэгэтэ Богумил Слабигоудегэй поли дээрээ ерэхэдэнь, тэндэнь модоор хэһэн хара хэрээһэн шаалтатай байба.

Тиигэбэшье, энэ тэмсэлдэ бидэ илаад, кооператив бии болгоо һэмди — гэжэ ехэ омогтойгоор Слабигоудек бидэндэ хэлээ.

Хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэхэ гээшэ орёо ба бэрхэтэйшье хэрэг гэжэ Чехословакиин коммунистнууд мэдэнэ. Тиимэһээ энэ ехэ замда туйлагдаһан амжалта бүхэн тэдэниие баясуулна.

Чехословаки.

С. Селюк.
Б. Тарасов.

КПСС-эй XX съездэ зорюулагдаһан митингнүүд ба суглаанууд Венгридэ болобо

БУДАПЕШТ, мартын 1. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын материалнуудые Венгриин промышленна предприятинуудта, үйлэдбэриин кооперативуудта, эмхи зургаанууд болон институдуудта ехэ һонирхолтойгоор шудалан үзэнэ, зүбшэн хэлсэнэ.

Венгриин хүндэ промышленностиин центрнүүдэй нэгэн болохо Боршод областиин заводууд болон фабрикануудта КПСС-эй XX съездэ зорюулагдаһан 1500 гаран митинг һүүлэй хоёр неделиин туршада соо боллоо. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадта, Оздско металлургическа комбинадта, «Динамаг» гэжэ машина бүтээлгын заводто болоһон митингнүүдтэ хабаадагшад КПСС-эй XX съездын материалнуудтай болон түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэй танилсаад нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, продукциин өөрынь үнэ химдаруулха гэжэ шиидхээ. Хебэш областиин промышленна предприятинуудта 250 шахуу митинг болон суглаан боллоо. Эдэ предприятинуудай коллективуудэй хүдэлмэрилэгшэд баталан абаһан резолюцинууд соогоо съездын хүдэлмэрииие ехэ һаналтайгаар һайшааха зуура, социализмын оронойхүсэ шадалые болон моральна хүсые онсо тэмдэглэнэ.

„Эб найрамдалые СССР-эй ехээр хүсэжэ байһаниинь элеэр харагдана“

СОФИ, мартын 1. (ТАСС). «Эб найрамдалые СССР-эй ехээр хүсэжэ байһаниинь элеэр харагдана» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг «Отечествен фронт» гэжэ газетэ толилоо. Эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө саашанхи тэмсэлдэ КПСС-эй XX съезд угаа ехэ удхашанартай гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо тухай ленинскэ ёһо гуримай СССР-эй гадаадын политикын генеральна хараа шугам болодог байһые КПСС-эй XX съезд шэнэ хүсэтэйгөөр гэршэлэн харуулба. Советскэ гадаадын политикын ходо доо эб найрамдалда дуратай байһые энэ съезд бүхы дэлхэйн хүн зондо харуулаа гэжэ газетэ бэшэнэ.

Эб найрамдалай хүсэнүүдэй илаха байһанда бата этигэл найдабари КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдһээ харагдана. Съездын шиидхэбэринүүд эб найрамдалай ба арадуудай хоорондын хани барисаанай түлөө тэмсэлдэ элитэ ехэ туһа нэмэри болохо байна гэжэ газетэ бэшэнэ.

Эб найрамдалай хэрэгэй илаха байһанда эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдэй этигэл найдабарие XX съездын шиидхэбэринүүд улам батадхана.

Тиранада митинг болобо

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын хүдэлмэреэ дүүргэһэнтэй дашарамдуулагдан февралиин 29-дэ Тиранада ажалшадай ехэ митинг болоо.

Албанска ажалай партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Энвер Ходжа, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Мехмет Шеху, АПТ-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд Хюсни Капо, Бекира Балуку, Гого Нуши, Спиро Колека гэгшэдэй митингдэ ерэхэдэнь сугларгшад хани халуунаар угтаа.

Арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлэлгын зургаануудые толгойлогшонор, тэрэшэлэн СССР-эй хэрэгүүдээр Албанида байдаг сат зуурын этигэмжэтэ М. Я. Хошев митинг дээрэ байлсаа.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд дээрэ АПТ-һээ байлсаһан делегациие толгойлогшо Энвер Ходжа үгэ хэлээ:

КПСС-эй XX съезд советскэ арадай, мүн бүхы хүн түрэлтэнэй түүхэдэ орохо байна. Энэ съезд шанга шадалтай байдалай саашанхи замые, эб найрамдалай замые советскэ орондо, дэлхэйн бүхы арадуудта толото одон шэнгеэр гэрэлтүүлжэ үгэнэ. КПСС-эй XX съезд хадаа парти ба советскэ гүрэнэй булад хатуу бата нэгэдэлые, XIX ба XX съезднүүдэй хоорондохи үе соо политическэ, экономическа ба культурна байгуулалтадаа Советскэ Союзай туйлаһан асари ехэ илалтануудые харуулна. Энэ съезд хадаа эб найрамдалай нангин хэрэгэй түлөө, империалистическэ этэгээдүүдэй һүжэрөөхые оролдожо байһан дайнай аюулһаа арад зониие зайсуулхын түлөө советскэ арадай хэжэ байһан баатарлиг тэмсэлые харуулна. Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай политикые бүхы дэлхэйн хэдэн зуун миллион хүн зон мэдэрдэг ба дэмжэдэг байха юм.

Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэл соо найруулагдаһан теоретическэ заабаринууд эб найрамдалай түлөө, социализм болон коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэнь хүн түрэлтэндэ сэгнэшэгүй ехэ туһа, мүн марксистско-ленинскэ теоридо гайхамшагта нэмэри боложо үгэнэ.

КПСС-эй XX съезд, Коммунистическэ партиин ба советскэ гүрэнэй дүй дүршэл албанска арадта, Албанска ажалай партида агууехэ һургаал хододоо боложо үгэхэ байна. Алдарта Советскэ Союз, Советскэ Союзай Коммунистическэ парти, тэрэнэй Центральна Комитет албанска арадта үнэн зүрхэнһөө дуралдаг, тэрэнэй эгээн лэ хүндэтэй ба үнэн сэхэ ханинарынь гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партида, советскэ ахадүү арадта болон Советскэ правительстводa албанска арадай дурлалые ба баясхалан хүргэжэ байһые Албаниин ажалшадай, Албанска ажалай партиин ба правительствын зүгһөө Энвер Ходжа үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

КПСС-эй ЦК-да эльгээхэ амаршалгын текстые митингдэ хабаадагшад угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

(ТАСС).

Монголой арадай-революционно партиин гушан табан жэлэй ой

УЛАН-БАТОР, мартын 1. (ТАСС). Монголой арадай-революционно партиин байгуулагдаһаар 35 жэлэй ойе монгол арад мүнөөдэр тэмдэглэбэ. Партиин хүтэлбэреэр Монголой ажалшад дарлан мүлжэгшэдһөө сүлөөржэ, олон зуун жэлэйнгээ түүхэдэ оронойнгоо эзэд анха түрүүнээ боложо бэеэ даанхай арадай-демократическа республика байгуулһан юм. Дай һүжэрөөгшэдтэ эсэргүүсэн эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хамтын хэрэгтэ энэ республика туһа нэмэри оруулдаг байна.

Монгол арад партиингаа хүтэлбэреэр, Советскэ Союзай туһаламжаар социализмын үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаа. Жэшээлхэдэ, арадай засагай тогтоһон сагһаа хойшо орон дотор малай тоо толгой хоёр дахин олон болоо. Хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд улам олон боложо байна. Тэдэндэ 25 мянга гаран ажалшадай ажахынууд мүнөө нэгэдэнхэй. Национальна промышленность амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ. Тэрэнэй бүтээн гаргадаг продукци үнгэрэгшэ жэлдэ 1954 онойхитой сасуулбал 15,5 процентээр нэмэһэн байха юм.

«Үнэн» газетэ түрүү бэшэг соогоо иигэжэ бэшэнэ: партиин политикын зүб байһые өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ үнэмшэн мэдэһэн манай ороной ажалшад арадай-революционно партяа тойрон бүри нягтаар эмхидэн жагсана. Манай бүхы илалтануудай үндэһэ һуури болодог бата нэгэдэл, парти ба арадай хоорондохи нэгэдэл эбдэршэгүй юм.

ЗАКАМЕНАЙ АЙМАГТА

БАРИЛГЫН МОДО БЭЛЭДХЭНЭ

Аймагай зарим колхозууд ниитынгээ малые һайн түхеэрэлгэтэй, типовой байраар хангахын тула барилгын модо бэлэдхэжэ байна. Жэшээлхэдэ, «Сталинай зам» колхоз 750 кубометр барилгын модо бэлдэхэ түсэбтэй аад, 800 гаран кубометр бэлдээ. Колхознигууд Бальжин Жалсанов, Тогмит Будаев, Дымбрыл Долгоров, Цырен Бальжанова, Чойжон-Даба Балданов гэгшэд эндэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

«Коммунизм» колхоздо 1800 кубометр барилгын модон бэлдэгдээ.

ХУРЬГАДЫЕ ҺАЙНААР ТҮЛЖҮҮЛНЭ

Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо искусственна аргаар үрэжүүлэгдэһэн хонидһоо үбэлэй хурьгад абтажа байнхай. Нүхэр Д. Шагдуровагай отара 200 шахуу хурьга абаад, хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Колхоз дотор хамта 500 гаран хурьган абтаа.

Колхозой хонишод искусственна үрэжүүлгын ашагтай байһыень ажал дээрэһээ мэдэжэ, 1956 ондо хонидоо бултыень искусственна аргаар үрэжүүлхэ гэжэ шиидэбэ.

ҺУРАГШАДАЙ ТУҺАЛАМЖА

Һаяхан Санагын дунда һургуулиин һурагшад воскресник эмхидхэжэ, хүршэ «Улаан-Далахай» колхозой малай фермэнүүдтэ 1500 һургааг, 100 кубометр түлеэ отолжо зөөгөө. Мүн 95 центнер үбһэ малай байрада зөөжэ үгэһэн байна.

ОВОЩЬ ЕХЭЭР УРГУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Нёдондо Маленковой нэрэмжэтэ колхозой огородой бригада овощиин һайн ургаса абажа, 70 гаран мянган түхэригэй олзо оруулһан юм. Тус бригадын гэшүүд ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 200 центнер овощь, 57 центнер хартаабха абаа һэн.

«Хартаабха, овощь тарижа ургуулга ба бэлэдхэлые ехэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолтой танилсаад, бригадынхид энэ жэлдэ га бүриин 300 центнер овощь, 200 центнер хартаабха ургуулха гэжэ шиидэбэ. Мүнөө тэдэнэр овощь тарилгада бэлэдхэжэ, 800 гаран тонно наг шэбхэ поли дээрээ гаргаа. Парнигай 539 рама бэлэдхэгдээ.

Д. Гончиков.

Гоё даа, санаар ябахада, гоё!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын дунда һургуулиин физкультурын багша А. А. Савенкова, 10-дахи классай һурагша З. Голубец гэгшэд ... ябаһанай һүүлээр...

И. Денисовэй фото.

Миллионер колхоздо

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо томохон колхозуудай нэгэниинь юм. Ажахын 1955 ондо тус колхозойхид ажалай эрхим амжалта туйлаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ колхоз 3 миллион 752 мянган түхэриг олзо доход оруулаа. Илангаяа малажалһаа мүнгэн олзо ехээр ороһон байна. 1954 онтой сасуулхада 1112 центнер мяхан, 3136 центнер һүн 48 центнер нооһон ехээр абтаа.

Колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 4 түхэриг 60 мүнгэн хубаагдаа. Түрүү малшад ажалта үдэртөө хэдэн мянгаад түхэриг абаһан байна. Жэшээнь, һаалишан Дулма Эрдынеева 14 мянган түхэриг, ахалагша адуушан Бадма Шараев 13500 түхэриг, хонишон Ринчин Малакшакова 12500 түхэриг мүнгэ абаа.

Тус колхоздо һаяхан боло... гэрһэн тоосоото-һунгуулиин ... най һүүлээр колхознигуудай ... та үдэртэ 500 мянган түхэри... гэн хубаагдаба.

Эндэхи колхознигууд зурга... табанжэлэй түрүүшын жэлд... хынгаа бүхы һалбари дээрэ... амжалта туйлахын тула эршэ... тойгоор ажаллана. Нэн ... малажалай продуктнуудые ... бэг ехээр абахын тула анхара... дуулагдана. Эндэхид малай ... жэлгые эрхимээр үнгэргэжэ, ... мал бэлшээн таргалуулха ... шиидээ.

КПСС-эй XX съездын ... асари ехэ зорилгонуудые ам... тайгаар бэелүүлхын түлөө ... колхозойхид социалистическэ ... сөө улам үргэнөөр дэлгэрүүл...

О. Рад...

Малшадта кино харуулна

Мухаршэбэрэй аймагай Культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй зондо кино харуулха талаар горьтойхон амжалта туйлаа. Тэдэнэр аймагайнгаа бүхы колхозууд, МТС болон бусад тосхонуудта таһалгаряагүй кино харуулга эмхидхэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые аймагай 15 киноустановконууд бултадаа 129,8 процент дүүргээ. Жэл соо аймаг дотор 4.326 дахин кино боложо, тэрээниие хамта дээрээ 264.000 гаран хүн хараһан байна.

Хүдөө тосхонуудаар нүүдэл кино хододоо ябажа, шэнэ фильмнүүдые харуулна. Сталинай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудай холын фермэнүүд болон гүүртэ... малшадта киномеханик Ф... хүндэтэй болонхой. Харашэбэ... холой тосхонуудые, «Победа... кра» колхозуудай фермэ... мүн Хонхолойн МТС-эй ме... торнуудые киномеханик ... Никольск тосхон ба Ленинэй ... жэтэ колхозой холын гүүр... болон фермэнүүдые кином... Мальцев, «Эрдэм» совхоз б... шадарай тосхонуудые механи... ков яһала һайнаар хангадаг.

Ажалшадта кино харуулга... һайжаруулха гэһэн социалис... уялгануудаа Мухаршэбэрэй ... гай бүхы киномеханигууд б... ристнууд һайнаар дүүргэнэ.

М. Алексан...

Хүндэ ашаа шэрэдэг үүлтэрэй моридые турша...

Республиканска ипподром дээрэ хүндэ ашаа шэрэдэг үүлтэрэй моридые туршалга болобо.

400 килограмм ашаа шэрээд, 2000 метртэ хатараар урилдахадаа 4 наһатай «Магнит» гэжэ азарга түрүүлэн ерэбэ. Бурят-Монголой гүрэнэй конюшниин энэ азарга 2000 метрые 6 минута 41,2 секунда соо гаталһан байна.

850 килограмм ашаа шэрээд, түргэн гэшхэдэлээр ябалгын мүрысөөндэ 2000 метрые 18 минута 22,6 секунда соо гаталһан «Сердечник» гэжэ (гүрэнэй конюшни) азарга түрүүлжэ ерээ.

Хүндэ ашаа шэрэлгын мүрысөөндэ 1951 ондо түрэһэн «Сектор» гэжэ азарга (гүрэнэй конюшни) баранһаа хүсэтэй байһанаа харуул... рэ 8888 килограмм ашаа шэр... Кабанскын аймагай Сталин... рэмжэтэ колхозой «Старт» ... азарга 8504 килограмм ашаа ... жэ, хоёрдохи һуури эзэлээ. ... хи мүрысөөндэ мүн «Магни... азарга шалгараа. Тэрэ 20 к... рын түрүүшын 10 километр... килограмм ашаа шэрээд дута... һүүлшын 10 километртэ 750 ... грамм ашаа шэрээд, гэшх... ябаха зуураа, 2 час 12 минута... километр талые гаталһан ба...

И. Файбус...

Редакторай ор...
О. ГОМБО...

„ДАЙСАД“

Театр

Бурят-Монголой Гүрэнэй драмын театрын коллектив ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулан, А. М. Горькиин «Дайсад» гэжэ пьесые зүжэг болгон табяа һэн. «Дайсад» хадаа үнэхөөрөө бэе бэедээ дайсад байһан хүдэлмэришэн ба буржуазиин ангинуудай хоорондохи тэмсэлые, ородой түрүүшын революциин үедэ ниитын ажабайдалай ехээр хурсадаһаниие, хаанта засагта хүдэлмэришэн ангиин эрид шангаар эсэргүүсэһэниие харуулна.

Социально-политическэ эрмэлзэлээрээшье, баримталһан үзэл бодолоороошье тад ондоо тула, хүдэлмэришэд буржуази хоёр эбсэшэгүй шанга тэмсэл хэнэ. Тиин, энэ хоёр ангинуудай түлөөлэгшэнэрэй сэдьхэл һанааниинь, баримталһан үзэл бодолынь элирэн харагдана. Буржуази ба тэрэнэй түлөөлэгшэнэр гоё һайхан хубсаһа хунарай хүсөөр газаа таладаа үнгэ зүһэ оруулагдадаг байбашье, досоогоо хара муухай һанаа сэдьхэлтэй байна. Тиихэдэ хүдэлмэришэд сэдьхэлэйнгээ арюунаар, һанаанайнгаа һайханаар, үзэл бодолойнгоо мэргэн сэсэнээр буржуазиһаа онсо илгардаг.

Пьесэ соо харуулагдаһан дарлагша ангиин түлөөлэгшэнэрэй дунда хаанта засагай полицейскэ албан хойрог аппарадай түлөөлэгшэнэрэй образууд, либеральна буржуазиин образууд, мүн хүдэлмэришэн ангиин эбсэшэгүй дайсад гээшэбди гэжэ сэхэ мэдэрдэг буржуазиин бусад образууд элеэр харуулагдана. А. М. Горький хадаа эдэ образуудаар дамжуулан капиталистнуудые үмөөрдэг, арад зондо харша кадедүүдэй культурые элирхэйлэн урбуулна.

Урган дэбжэжэ байгаа хүдэлмэришэдэй революционно хүдэлөөнэй үедэ арга мэхэ бэдэрэн хүл алдагша либерал Захар Бардинай образ хадаа политическэ удхашанараар ехэ юм. А. М. Горький өөрынгөө зохёол соо Захар Бардинай образые гаргахадаа ородой революционно-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ёһотой революционно хүсые урбахы сэдьхэлтэй элдэб эсын либеральна этэгээдүүдһээ эрид шууд илгаруулжа харуулһан байгаа.

Гэхэтэй хамта, А. М. Горький болбол хүдэлмэришэн ангиин революционно хүсые, эрэлхэг, шэн габьяата тэмсэлые гүнзэгыгөөр харуулаа. Помещигүүдэй, фабрикантнуудай, купецүүдэй гүрэн түрые үгы хэхээр бодожо, бэеэ зэһэһэн революционно хүсэн болбол хүдэлмэришэн анги мүн гэжэ А. М. Горький «Дайсад» гэжэ пьесэ соогоо батална. Хүдэлмэришэн бүхэн нэгэ адли үзэл бодолоороо нэгэдэнги, ниитынгээ хэрэгэй түлөө бэеэ хайралхагүйгөөр шиидэнги, нүхэдөө бэеэрээ халхалжа, аюулһаа хамгаалхаар бэлэн гэжэ энэ зүжэг соохи хүдэлмэришэдэй образууд этигүүлнэ.

Хэрбээ Россиин хүдэлмэришэдэй революционно хүсэн нэгэдэжэ, революциие илалтада асарха хүсэн болон бүрилдэжэ байхадань, буржуази хэдэн тээшээ буляалдажа, хадууран тэгүүлнэд.

Зүжэгэй эсэстэ революционно хүдэлмэришэд буржуазида булигдабашье һаань, тэдэниие огто булигдаа гэжэ хэншье этигэнэгүй. Харин эсэсэй илалта хүдэлмэришэдтэ ерэхэ гэһэн гэгээн бата найдабари зүжэг харагшадай сэдьхэлые гэрэлтүүлнэ. Хүдэлмэришэд илаха гэһэн үзэлые мүн Клеопатра Скробатова мэтэ буржуазиин түлөөлэгшэнэр баримтална. Мүн капиталистын басаган Надя имагтал хүдэлмэришэд илаха гэһэн баталалгаар ябадалаа хизаарлана бэшэ, харин өөрөө революционерэй замда орохоор тэгүүлнэ.

Залуу режиссер Ф. Сахиров болон зүжэгтэ хабаадагша артистнуудай коллектив Горькиин бэшэһэн зохёолые гүйсэд ойлгожо, «Дайсад» гэжэ зүжэгэй гол удхые һонороор дамжуулжа шадаа гэжэ һанагдана. Горькиин пьесэнүүдэй бүхы удхыень гаргажа, хоорондонь холбуулан ойлгосотойгоор зондо дамжуулхын тула имагтал эрдэм һургуули, актерско культура болон шадабари хэрэгтэй бэшэ, мүн поэтическэ нарин мэдэрэл хэрэгтэй байна. Автораар табигдаһан хүшэр хүндэ бэрхэшээлтэй газарнуудыень Бурят-Монголой драмын театрын коллектив угаа таарамжатайгаар харуулна. Тиимэһээ энэ зүжэг ехэ һонирхолтой. Зүжэгэй үйлэнүүд хүнгэхэнөөр хүгжэнэ. Булигдаһаншье һаа, дарагдаагүй хүдэлмэришэдые харуулһан зүжэгэй эсэс илангаяа зүбөөр харуулагданхай.

«Дайсад»—гурбан үйлэтэй. Мүн зүжэгэй удха сюжедыншье ехэ эли тодо. Ахадүү Скробатовтанай болон либерал Захар Бардинай хамтаржа эзэмдэдэг завод дээрэ шууяатай. Хүдэлмэришэдые хайра гамгүйгөөр сохидог Дичков гэжэ мастерые хүдэлмэришэд үзэн ядана. «Дичковые заводһоо үлдэгты, зайсуулаагүй һаатнай, ажалаа хаяхамнай» гэжэ хүдэлмэришэд эрилтэ табина. Заводой эзэд хадаа хүдэлмэришэдые хэһээхын тула тэдэниие ажалһаа үлдэжэ, сэрэг дуудажа асарна. Хүдэлмэришэн Акимов заводой директор Михаил Скробатовые наганаар буудан алажархина. Жандармын ротмистр Бобоедов ерэжэ, мүрдэлгэ эрхилнэ.

Хүдэлмэришэдые олоорнь тушаажа, зобоогуужан гэжэ һэргылжэ, мүн Акимовай дүрбэн үхибүүдые хайрлажа, үбгэн хүдэлмэришэн Левшин залуу хүдэлмэришэн Рябцовта Акимовай гэм бэедээ абахыень дурадхана, «Би Скробатовые алааб!»—гэжэ залуу хүдэлмэришэн Рябцов жандармнуудта бэеэ тушаана. Иигэжэ залуу Рябцов хүдэлмэришэдэй ниитын хэрэгэй түлөө, дүрбэн үхибүүтэй Акимовые аюулһаань бэеэрээ абарна.

«Маниие газаа абажа хаяхагүйт! Энээнһээ урагша хаяһантнай хүрөө! Яажашье айлгаа һааш, сухариха дарагдахагүймнай лабтай!»—гэһэн хүдэлмэришэн Левшинэй дүлэтэ үгэнүүдээр зүжэг дүүрэнэ.

Сээжэ соогоо тэмсэлэй дүлые соробхилуулжа байһан хүдэлмэришэд эзэд капиталистнуудаа заатагүй дараха гэжэ хүн бүхэн ойлгоно.

«Хойшоо гаража ябаһан» генерал Печенеговэй образые БМАССР-эй габьяата артист Б. Н. Вампилов тон зүбөөр наадажа гаргаа. Генерал Печенегов зарсаяа доромжолхо, ехэ эрхэтэй хүн гээшэб гэжэ бэеэ һамааруулха эдитэй. Печенегов мохоошье, тэнэгшье, зүнтэглэжэ ябаһан генерал.

РСФСР-эй габьяата артистка М. Н. Степанова, Клеопатрын ролиие наадажа, хүнэй зосоо тон бүхөөр хадуургадама образ гаргана. Клеопатра хүдэлмэришэдые үзэн ядана, хүдэлмэришэдэй хүсэнһөө һүрдэн. «һүүлээ хабшана». Клеопатра атаархуу, мээрхүү, хомхой, хобдог эхэнэр. Клеопатра үбгэнөөшье үзэн ядана.

РСФСР-эй габьяата артист Ч. Генинов, БМАССР-эй арадай артист В. Халматов, БМАССР-эй габьяата артистнар И. Миронов, Ю. Шангина ба бусад наадаһан геройнуудайнгаа һанал бодолыень, сэдьхэл зүрхыень тон һайнаар гаргажа шадана. Мүн БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша Б. Аюшин хадаа Яков Бардинай образые тон гүнзэгыгөөр харуулба. Артист П. Николаев Синцовой ролиие шадамараар наадана. Синцов гээшэ хүдэлмэришэдэй тэмсэл ударидажа ябаһан һонор ухаатай, хатуу зоригтой ёһото большевик мүн. Үбгэжөөл Левшинэй образ ехэ орео, бэрхэ юм. Түрүүшээр үбгэжөөл Левшин гээгдэнги, ушар ёһо һайса мэдэхэгүй байһанаа, зүжэгэй эсэстэ тон шударгуу, революциин эдэбхитэй тэмсэлшэ болотороо ургана. БМАССР-эй арадай артист Ц. Шагжин үбгэжөөл Левшинэй образ һайнаар харуулжа, хүнэй сэдьхэл ойндо хадуугдама сэсэн ухаатай үбгэнэй образ харуулна. Левшинэй образ, мүн артист Дондоковой наадаһан Ягодинай образ социалистическэ ушар ёһые олониитэ хүдэлмэришэд ойлгожо эхилээ гэжэ харуулна.

Бурят-Монголой драмын театрын коллектив һонирхолтой, юрэнхыдөө ойлгосотой зүжэг табиба. Зүжэгэй удхые эли, ойлгомжотой болгохо ябадалда БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша Б. Чернутовай хэһэн декораци ехэ туһална.

«Дайсад» гэжэ зүжэгые юрэнхы дээрэнь театрын коллективэй творческо амжалтань гэжэ һананабди.

Манай һанахада, артист С. Рабсалов Михаил Скробатовай ролиие наадахадаа тэрээнэй хүйтэн сэбдэг сэдьхэлые, досоохи уур сухалыень элитэ гаргажа шадаагүй, имагтал тус образые газаа талаһаань харуулхые оролдоо ха. Режиссер Ф. Сахиров артист Рабсаловые зохихо рольдонь тааруулжа табяагүй гэхэдэ болоно. Мүн Надиин ролиие наадахадаа артистка Уладаева нэрэ һурагүй стол тоншосогооно. Энэ тоншолгонь ехэ найргүй ба һайн удхатай үйлэ болоногүй. Юрэнхыдөө Надиин образ зүбөөр удхалагдажа, дүүрэһэн түхэлтэй боложо шаданагүй.

А. М. Горькиин «Дайсад» гэжэ пьесые нүхэр Гунга Чимитов оршуулба. Оршуулгын хэлэн яһала ойлгосотой байна. Зүжэгэй геройнууд өөрынгөө хэлээр дуугардаг байна гэбэшье, зарим тэды дутагдалнууд бии хаш. Жэшээлхэдэ, глаголой сагуудые һамаржа, дабтаагүй удхатай байһан глаголые дабтаһан удхатай болгоод оршуулһан байна: «Ваше жалованье будет выслано» — гэжэ хүдэлмэришэн Синцовто Захар Бардинай хэлэхэдэнь, «мүнгытнай эльгээжэ байхаб» гэжэ оршуулаатай. Тиимэһээ Захар Бардин һайн һанаатай хүн шэнги болоно. Гадна, түрэл гаралые тэмдэглэһэн үгэнүүд ехэ найргүйгөөр хэрэглэгдэһэн байна. Татьянын платье, хубсаһые үшөөл гоё, һайн болгохо байгаа.

Гэбэшье, «Дайсад» гэжэ зүжэгые табилга манай театрын элитэ амжалта байһаниинь дамжаггүй.

А. Янгутова.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59 пропаганды и переводов — культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00704 Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №...